

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 kap. i strafflagen, till lag om registret över djurhållningsförbud samt vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det till strafflagen fogas en ny bestämmelse om grovt djurskyddsbrott. För grovt djurskyddsbrott ska kunna dömas, om djurskyddsbrottet har begåtts på ett synnerligen rätt eller grymt sätt, brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur eller vid brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och djurskyddsbrottet även bedömt som en helhet är grovt. Straffskalan ska vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Bestämmelserna om lindrigt djurskyddsbrott preciseras genom att det föreskrivs att det lidande, den smärta eller plåga som orsakas djuret ska vara ringa.

Den sin döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta.

Djurhållningsförbud för viss tid bör meddelas för minst ett år. Det föreslås att förutsättningarna för ett bestående djurhållningsförbud ska föreskrivas i strafflagen.

Det föreslås att ett djurhållningsförbud utsträcks att omfatta också förbud mot att äga djur förutom det nuvarande förbudet mot att hålla, sköta djur eller svara för djurs välfärd, om domstolen inte av särskilda skäl inte beslutar något annat. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Det föreslås att också en förverkandepåföljd som har samband med ett djurhållningsförbud ska dömas ut på yrkande av åklagaren. Om någon annan än den som har meddelats djurhållningsförbud helt eller delvis äger de

djur som förverkandepåföljden gäller, och domstolen ger ägaren tillfälle att avhämta djuren, bör i domen uppställas en tidsfrist för avhämtningen.

Det föreslås att juridiska personers straffansvar på samma sätt som i fråga om djurskyddsbrott ska omfatta också grovt djurskyddsbrott.

I lagen om registret över djurhållningsförbud ska föreskrivas om registret över djurhållningsförbud som förs av Rättsregistercentralen och registrets användningsändamål, informationsinnehåll, utlämnande av uppgifter ur registret och utplåning av uppgifter ur registret. Det föreslås att det i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ska föreskrivas att de uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud är sekretessbelagda.

Det föreslås en sådan smärre översyn av djurskyddslagen, lagen av verkställighet av böter, lagen om transport av djur, lagen om försöksdjursverksamhet, lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd samt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen som förutsätts av revideringen av bestämmelserna i strafflagen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Det föreslås dock att lagen om registret över djurhållningsförbud träder i kraft först sex månader efter det att den har stadfästs.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Djurskyddsbrott och –förseelser	4
Djurhållningsförbud	5
Förverkandepåföljd	6
Jordbruksstöd och djurskyddsbrott.....	7
2.2 De övriga nordiska länderna	7
Sverige.....	7
Norge	8
Danmark	9
2.3 Bedömning av nuläget	10
Djurskyddsbrott	10
Lindrigt djurskyddsbrott.....	10
Djurhållningsförbud	11
Förverkandepåföljd	12
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	13
Grovt djurskyddsbrott.....	13
Lindrigt djurskyddsbrott.....	15
Djurhållningsförbud	16
Förverkandepåföljd	17
Registret över djurhållningsförbud.....	18
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	21
Samhälleliga konsekvenser	21
Konsekvenser för företagen.....	21
Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för personalen.....	21
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	23
6 6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	23
DETALJMOTIVERING	25
1 LAGFÖRSLAG	25
1.1 Strafflagen.....	25
17 kap. Om brott mot allmän ordning.....	25
1.2 Djurskyddslagen.....	32
1.3 Lagen om verkställighet av böter.....	33
1.4 Lagen om transport av djur	33
1.5 Lagen om försöksdjursverksamhet	33
1.6 Lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd.....	34
1.7 Lag om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	34
1.8 Lagen om registret över djurhållningsförbud.....	34
1.9 Lagen om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	38
2 IKRAFTTRÄDANDE	39
3 LAGSTIFTNINGSORDNING SAMT FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN	39

LAGFÖRSLAG	43
Lag om ändring av 17 kap. i strafflagen.....	43
Lag om ändring av djurskyddslagen.....	45
Lag om ändring av 2 § i lagen om verkställighet av böter	46
Lag om ändring av 40 § i lagen om transport av djur.....	46
Lag om ändring av 38 § i lagen om försöksdjursverksamhet.....	47
Lag om ändring av 18 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd	47
Lag om ändring av 16 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	48
Lag om registret över djurhållningsförbud.....	49
Lag om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	51
BILAGA	52
PARALLELLTEXT	52
Lag om ändring av 17 kap. i strafflagen.....	52
Lag om ändring av djurskyddslagen.....	56
Lag om ändring av 2 § i lagen om verkställighet av böter	58
Lag om ändring av 40 § i lagen om transport av djur.....	59
Lag om ändring av 38 § i lagen om försöksdjursverksamhet.....	60
Lag om ändring av 18 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd	61
Lag om ändring av 16 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	63
Lag om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	64

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med djurskyddslagen (247/1996) är att på bästa möjliga sätt skydda djur mot lidande, smärta och plåga samt att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur. Enligt 3 § i lagen ska djur behandlas väl och de får inte åsamkas onödigt lidande. Det är förbjudet att åsamka djur onödig smärta eller plåga. Bestämmelser om skydd av djur vid transporten av dem finns i lagen om transport av djur (1429/2006) och i rådets i förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och i förordning nr 1255/97. Lagen om försöksdjursverksamhet (62/2006) tillämpas på försöksdjursverksamhet som bedrivs med ryggradsdjur.

Bestämmelserna om djurskyddsbrott i 17 kap. i strafflagen (39/1889) har reviderats som en del av totalreformen av strafflagen år 1998, men i bestämmelserna har gjorts små ändringar också efter det, senast genom lag 1431/2006. Bestämmelserna om förverkandepåföljder i samband med djurskyddsbrott reviderades som en del av totalreformen av förverkandepåföljder år 2001.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Djurskyddsbrott och -förseelser

Strafflagens 17 kap. gäller brott mot allmän ordning. I 14 § i kapitlet kriminaliseras djurskyddsbrott och i 15 § lindrigt djurskyddsbrott.

Till djurskyddsbrott gör sig skyldig den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med 1) djurskyddslagen eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, 2) lagen om transport av djur eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, el-

ler bilaga I i rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga. Det föreskrivna straffet för djurskyddsbrott är böter eller fängelse i två år.

Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till lidandets, smärtans eller plågans art eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för lindrigt djurskyddsbrott dömas till böter.

Vid totalrevideringen av strafflagen har det ofta i strafflagens olika kapitel för brotten föreskrivits tre gärningsformer: gärningens grundform, en lindrig gärningsform och en grov gärningsform. I fråga om djurskyddsbrott har det i strafflagen inte föreskrivits en grov gärningsform liksom inte heller ursprungligen i fråga om de övriga brotten i 17 kap. i strafflagen (RP 6/1997 rd). Också i fråga om naturresursbrotten som kan jämföras med djurskyddsbrotten har det i 48 a kap i strafflagen föreskrivits endast två gärningsformer, dvs. gärningens grundform och en lindrig gärningsform i stället för det sedvanliga trestegssystemet.

I 54 § i djurskyddslagen har det för djurskyddsförseelse som straff föreskrivits böter, om inte gärningen utgör brott enligt strafflagen eller strängare straff föreskrivs i någon annan lag. Enligt 1 mom. i paragrafen kan som djurskyddsförseelse straffas samma gärningar som straffas som djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott. En djurskyddsförseelse förutsätter dock uppsåt eller oaktsamhet hos gärningsmannen. Skillnaden i förhållande till bestämmelserna i strafflagen är att en djurskyddsförseelse också täcker gärningar som begås av oaktsamhet. Enligt 2 mom. i paragrafen kan som djurskyddsförseelse straffas också sådana åtgärder i strid med djurskyddslagen som inte har ett direkt samband med djurens välbefinnande eller behandlingen av djur. I nämnda 2 mom. före-

skrivs det vara straffbart att bryta mot djurhållningsförbud eller fungera som mellanhand för att kringgå ett djurhållningsförbud.

I 39 § i lagen om transport av djur kriminaliseras dessutom djurtransportförseelse, för vilken den föreskrivna påföljden är böter. I 37 § i lagen om försöksdjursverksamhet kriminaliseras brott mot lagen om försöksdjursverksamhet.

År 2008 dömdes det 89 personer för djurskyddsbrott. I 75 fall dömdes det böter, en person dömdes till ovillkorligt fängelse, sju personer till villkorligt fängelse samt tre till villkorligt fängelse med böter som tilläggsstraff. Tre personer meddelades domseftergift. Det genomsnittliga antalet dagsböter var 40,5. Den genomsnittliga längden för det ovillkorliga fängelsestraffet var två månader och för de villkorliga fängelsestraffen 3,8 månader.

Under samma år dömdes 20 åtalade personer för lindrigt djurskyddsbrott. Samtliga dömdes till böter. I hälften av fallen utfärdades böterna i strafforderförfarande. Det genomsnittliga antalet dagsböter var 19,3.

År 2008 dömdes sammanlagt 92 åtalade personer för djurskyddsförseelse. I 59 av dessa fall utfärdades böterna i strafforderförfarande och i 33 fall i domstol. Det genomsnittliga antalet dagsböter var 12,9.

År 2008 dömdes för djurskyddsbrott samfundsbot på 10 000 euro. Föregående gång dömdes det år 2006 samfundsbot på 30 000 euro.

Djurhållningsförbud

Om djurhållningsförbud föreskrivs i 17 kap. 23 § 1 mom. i strafflagen. En person som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan med stöd av 17 kap. 23 § 1 mom. i strafflagen förklaras ha förverkat sin rätt att hålla eller sköta djur eller annars svara för djurens välfärd. För att meddela en person djurhållningsförbud som döms för djurskyddsförseelse eller djurtransportförseelse förutsätts det ytterligare att han eller hon kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Sådana gärningar av typen förseelse är inte alltid sådana att en person på grund av dem kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djur. Alla gärningar

som straffas som djurskyddsförseelser eller djurtransportförseelser riktar sig inte heller mot djur. Det kan vara fråga om en försumelse av en i djurskyddslagen eller i lagen om djurtransport föreskriven anmälningskyldighet, varvid det inte finns skäl för att meddela djurhållningsförbud.

Syftet med djurhållningsförbud är en strävan att förebygga att det begås ett nytt brott och att skydda djuren och trygga deras välfärd genom att förbjuda djurhållning för en person som har visat sig vara olämplig eller oförmögen att sörja för djuren. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som lämnas utan straff med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen, dvs. en otillräcklig person.

Ett djurskyddsförbud kan gälla vissa djurarter eller djurhållning över huvudtaget.

Domstolen prövar om ett djurskyddsförbud ska meddelas. Djurskyddsförbud kan meddelas för viss tid eller så att det blir bestående. Domstolen prövar i varje enskilt fall, om det finns skäl till att meddela djurskyddsförbudet för viss tid eller så att det blir bestående. Varken i lagen eller i dess förarbeten har det presenterats prövningskriterier i fråga om när ett förbud ska meddelas så att det blir bestående.

Ett djurhållningsförbud gäller trots att det överklagas. Då en person har meddelats djurhållningsförbud, ska domstolen enligt 55 § i djurskyddslagen sända en kopia av protokollet i ärendet till Livsmedelssäkerhetsverket. Verket i fråga sänder uppgifterna till regionförvaltningsverken, ordningspolisens verksamhetsenhet vid polisinsättningen i Helsingfors härad och avdelningen för landsbygdsnäringsverken vid Landsbygdsverket. Regionförvaltningsverken distribuerar uppgifter till de lokala myndigheterna enligt prövning. Det förs inte något skilt register över gällande djurhållningsförbud.

Antalet djurhållningsförbud har ökat jämt under de senaste femton åren. År 2008 meddelades det rekordantalet 64 djurhållningsförbud, medan det föregående år 2007 meddelades 38 förbud. År 2008 meddelades nio bestående förbud och 20 förbud på fem år eller längre tid. I 13 fall var förbudets längd från 3 år till 4 år och 11 månader och likaså i 13 fall mellan 2 år och 2 år och 11 månader. I

fyra fall meddelades det ett förbud på mellan 1 år och 1 år och 11 månader och förbud på under ett år meddelades i fem fall.

Förverkandepåföljd

Om förverkandepåföljder som bestäms på grund av djurskyddsbrott föreskrivs i 17 kap. 23 § 2 mom. i strafflagen. Enligt momentet ska de djur som avses i ett djurhållningsförbud och som vid den tidpunkt när beslutet ges hålls av den som meddelas förbudet dömas förverkade till staten. Om förverkandepåföljden också gäller djur som inte har varit föremål för brott och det är möjligt att i beslutet fastslå vilka dessa djur är, ska domstolen bestämma att personen i fråga innan förverkandepåföljden verkställs ska ges tillfälle att själv sälja eller överlåta djuren. Om den som meddelas djurhållningsförbud håller djur som helt eller delvis ägs av någon annan, ska denne innan förverkandepåföljden verkställs ges tillfälle att avhämta djuren.

Den ovan nämnda bestämmelsen stiftades i samband med totalreformen av förverkandepåföljder. På förverkandepåföljder som gäller djur tillämpas inte de allmänna förutsättningarna för förverkandepåföljder enligt 10 kap. i strafflagen. Syftet med en förverkandepåföljd som knyts till djurhållningsförbud är att skydda djuret och att effektivisera syftet med djurhållningsförbud. En förverkandepåföljd kan därför gälla också andra djur än de som är föremål för brott. I detta avseende avviker den från övriga konfiskationer (RP 80/2000 rd).

En förverkandepåföljd som har samband med djurhållningsförbud döms ut i domstol på tjänstens vägnar. Förfarandet är avvikande, eftersom en förverkandepåföljd enligt 10 kap. i strafflagen alltid döms ut på yrkande av åklagaren.

De djur döms förverkade som vid den tidpunkt när beslutet ges hålls av den som meddelats förbudet. Av lagen eller dess förarbeten framgår inte klart om man också kan döma förverkade sådana djur som ägs av någon annan och som då hålls av den dömde. I 17 kap. 23 § 2 mom. i strafflagen föreskrivs det dock att ägaren innan förverkandepåföljden verkställs ska ges tillfälle att avhämta djuren. Enligt lagens förarbeten (RP

80/2000) är en ägare inte nödvändigtvis villig att ta djuren till sig själv, varför det inte ansågs motiverat att i lagen föreskriva en skyldighet att leverera dem till honom eller henne. Det ansågs tillräckligt att en utomstående ägare har en möjlighet att avhämta djuren. Förverkandepåföljden kan alltså också gälla djur som ägs av någon annan.

Om förverkandepåföljd på grund av ett brott mot djurhållningsförbud föreskrivs i 54 § 2 mom. i djurskyddslagen. I dessa situationer döms för brott mot eller kringgående av förbudet för djurskyddsförseelse. I dessa fall döms förverkade de djur som hållits av den som har meddelats förbudet och som djurhållningsförbudet avser. I bestämmelsen hänvisas det till 10 kap. 5 § 1 mom. i strafflagen, dvs. djuren döms förverkade som sådana föremål för brott vars innehav är straffbart. På förverkande av djur tillämpas inte 10 kap. 6 § om inskränkningar i förverkande av föremål för brott, vilka inskränkningar omfattar ett förbud mot att döma förverkade föremål som ägs av någon annan. De djur som hålls av den som har brutit mot förbudet ska alltså dömas förverkade oberoende av vem som äger dem. Enligt lagens förarbeten vore det ägnat att öka skenbara överföringar av äganderätten att beakta vem som äger djuren. I motiven konstateras det att en konfiskation kan rikta sig också mot en utomstående som i god tro har gett djuren att hållas av en person som har meddelats djurhållningsförbud. Sådana situationer ansågs dock vara sällsynta, eftersom underlåtelser som leder till djurhållningsförbud i allmänhet kommer till utomståendes kännedom (RP 80/2000 rd).

Det är inte möjligt att med stöd av strafflagen döma förverkat värdet på de djur som avses i djurförbudet. Det är däremot möjligt att i samband med att i samband med en förverkandepåföljd som döms ut på grund av ett brott mot ett djurhållningsförbud döma förverkat djurens värde, om djuren har dolts, förstörts eller annars inte går att få tag på.

Om verkställighet av förverkandepåföljd föreskrivs i 4 kap. i lagen om verkställighet av böter (672/2002, nedan verkställighetslagen). Ansökan om verkställighet görs av Rättsregistercentralen hos polisinsättningen i det härad där egendomen finns. Polisinsätt-

ningen verkställer förverkandepåföljden (41 §). Förverkandepåföljden verkställs genom att egendomen tas i statens bruk, säljs eller förstörs (38 §).

En förverkandepåföljd är som huvudregel verkställbar först när domen som gäller den har vunnit laga kraft. I 39 § i verkställighetslagen föreskrivs dock om brådskande åtgärder som kan tas i bruk, fastän avgörandet om förverkandepåföljd inte är verkställbart. Om den egendom som döms förverkad är lätt förskämbär, snabbt sjunker i värde eller föranleder avsevärda skötselkostnader eller om det av andra motsvarande orsaker behövs brådskande åtgärder, kan en förverkandepåföljd verkställas fastän den inte har vunnit laga kraft. Egendomen ska då med stöd av 43 § värderas, om det inte har nåtts överenskommen om egendomens värde mellan myndigheten och egendomens ägare eller tredje man. I praktiken tillämpas brådskande situationer på djur när skötselkostnaderna skulle bli alltför höga. I dessa fall antingen säljs eller avlivas djuren.

Om en sådan dom om förverkandepåföljder som inte har vunnit laga kraft har verkställts med stöd av 39 § i verkställighetslagen, men yrkandet på förverkandepåföljd efter detta förkastas, har den som lidit skada rätt att få ersättning för egendomen med stöd av 45 § i lagen. Utdömandet av ersättning förutsätter att det inte är möjligt att återställa egendomen på grund av en verkställighetsåtgärd (t.ex. att djuret har avlivats) eller någon annan orsak. Rättsregistercentralen betalar på ansökan av den som saken gäller ut ersättningen. Den som är missnöjd med ersättningen får väcka talan vid tingsrätten.

Jordbruksstöd och djurskyddsbrott

I lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdsens tillstånd (1440/2006) föreskrivs det om de delfinansierade stöden för jordbruket, dvs. bl.a. stödet för djurens välbefinnande. Enligt 18 § 2 mom. i lagen ska stöd för djurens välbefinnande och stöd enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas, om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverk-

samhet tillsammans med denne har dömts för djurskyddsbrott och varken stödtagaren eller en familjemedlem som avses ovan samtidigt har meddelats djurhållningsförbud. Om de som har dömts för nämnda brott samtidigt har dömts till djurhållningsförbud, ska stödet inte betalas tills djurhållningsförbudet upphör att gälla.

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, närings- trafik- och miljöcentralen och kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har enligt 19 § 1 mom. i lagen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter om sökanden eller stödtagaren, dennes ekonomiska ställning och affärs- eller yrkesverksamhet eller uppgifter om andra förhållanden som är av betydelse för stödet vilka är nödvändiga för behandlingen av ärenden som gäller stöd.

Enligt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) kan det beviljas stöd för husdjursskötsel på grundval av antalet djur, produktionsmängden eller annan motsvarande grund. I 16 § 3 mom. i lagen föreskrivs det att om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för djurskyddsbrott eller för djurskyddsförseelse samt samtidigt har meddelats djurhållningsförbud, beviljas inte stöd för husdjursskötsel och eventuellt beviljat stöd betalas inte ut för det stödår då den behöriga myndigheten konstaterat gärningen som lett till dom. Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts till djurhållningsförbud, betalas stöd för husdjursskötsel inte ut för tiden då förbudet är i kraft och inte heller för tiden mellan gärningsåret och lagakraftvunnen dom.

Livsmedelssäkerhetsverket översänder uppgifterna om djurhållningsförbud som domstolarna har meddelat till Landsbygdsverket som vidarebefordrar uppgifterna till kommunens landsbygdsnäringsmyndigheter.

2.2 De övriga nordiska länderna

Sverige

Sveriges gällande djurskyddslag är från år 1988. Lagen har ändrats i flera omgångar ef-

ter att den har trätt i kraft. Lagen tillämpas på vård och behandling av husdjur och försöksdjur och avser också andra djur om de hålls i fångenskap. Från och med ingången av år 2009 överfördes kommunernas ansvar på det lokala planet för djurskyddet på staten, dvs. länsstyrelserna. På statlig nivå ansvarar Jordbruksverket för djurskyddsärenden.

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av vissa bestämmelser i djurskyddslagen eller brott mot förbud att ha hand om djur föreskrivs som straff böter eller fängelse i högst två år. Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år, och ett bötesstraff är inte möjligt. Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar. Till ansvar enligt djurskyddslagen döms inte, om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken. Motsvarande straff gäller brott mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

I 16 kap. 13 § i brottsbalken har djurplågeri föreskrivits vara straffbart. Djurplågeri är att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet otillbörligen utsätta djur för lidande genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt. Straffet för djurplågeri är böter eller fängelse i högst två år.

Länsstyrelsen ska meddela förbud att ha hand om djur, om en person inte följer ett sådant beslut som en kontrollmyndighet har meddelat och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur, har misshandlat ett djur, har dömts för djurplågeri enligt brottsbalken, eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för myndigheternas beslut som har syftat till att säkerställa att djurskyddslagen följs. Förbud att ha hand om djur kan också gälla endast ett visst slag av djur. Förbud ska inte meddelas, om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa. Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen ålägga honom eller henne att göra sig av med det och förbjuda personen att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Om djurskyddsbrottet har begåtts i näringsverksamhet och det för det har bestämts

ett strängare straff än penningböter kan också en juridisk person med stöd av 36 kap. 7 § i brottsbalken dömas till företagsbot på lägst 5 000 och högst 10 miljoner kronor. En förutsättning för att döma ut företagsbot är att näringsidkaren inte har gjort vad som skäliggen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten, eller brottet har begåtts av en person i ledande ställning (har haft befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar) eller en person som haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten. När storleken av företagsbot bestäms, ska särskild hänsyn tas till den skada eller fara som brottsligheten inneburit samt till brottslighetens omfattning och förhållande till näringsverksamheten.

I Sverige har vid ingången av juli år 2009 trätt i kraft en lag om djurskyddskontrollregister (2009:619). Det för landet centrala registret förs av Jordbruksverket. I registret får behandlas uppgifter som har samband med djurskyddet och som används vid planeringen, administreringen, uppföljningen och tillsynen av Jordbruksverket och länsstyrelserna samt som används som underlag för beslut om och kontroll av stöd för EU:s lantbruksstöd. Enligt lagens förarbeten (Reg. Prop 2008/09:143) införs i registret uppgifter om 100 000 kontrollobjekt (namn, personnummer och kontaktuppgifter) samt uppgifter om verksamhetens art, vilka djurslag som kontrollobjektet ansvarar för, kontrollbesök och kontrollåtgärder. Registret innehåller uppgifter om förbud att ha hand om djur, men inte orsakerna till det eller de förhållanden som har lett till förbudet. Närmare föreskrifter om vilka personuppgifter som får behandlas i registret utfärdas genom bestämmelser på en lägre nivå. Personuppgifter som behandlas i registret ska gallras när de inte längre är nödvändiga för de ändamål som anges i lagen. Länsstyrelserna har direktåtkomst till registret. I fråga om andra myndigheters tillgång till uppgifter utfärdas bestämmelser på en lägre nivå. Lagen kompletterar personuppgiftslagens bestämmelser.

Norge

I Norge har vid ingången av år 2010 trätt i kraft en ny djurskyddslag (Lov om dyrevel-

ferd). Den tidigare lagen (Lov om dyrevern) var från år 1974. Livsmedelsverket är tillsynsmyndighet i fråga om djurskyddet. För ett brott mot en bestämmelse i djurskyddslagen eller en bestämmelse som har utfärdats med stöd av den kan det dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Om brottet är grovt, är straffet böter eller fängelse i högst tre år. Vid bedömningen av hur grovt brottet är ska särskilt beaktas gärningens omfattning och verkningar samt graden av skuld.

En person som i betydande grad grovt eller upprepade gånger bryter mot lagen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den kan meddelas förbud att bedriva sådan verksamhet som avses i lagen. Förbudet meddelas av livsmedelsverket eller av domstol i samband med handläggningen av ett brottmål. I vartdera fallet kan förbudet avse all verksamhet som föreskrivs i djurskyddslagen eller så kan det avgränsas att gälla bara vissa delar av denna verksamhet. Förbudet kan meddelas allmänt eller avgränsas att gälla endast vissa djurarter.

I lagen ges myndigheterna också ett befogenhet att inrätta ett nytt dataregister eller att utnyttja befintliga register för att uppfylla lagens syfte eller iaktta internationella förpliktelser. Registret i fråga ska dock inte utan personens samtycke kunna innehålla sådan känslig information som fastslås i lagen om behandling av personuppgifter. I anslutning till registret kan det senare utfärdas närmare bestämmelser. Enligt lagens förarbeten kan registret inrättas för personer som har meddelats djurhållningsförbud eller som på annat sätt allvarligt har brutit mot djurskyddslagen för att dessa personer inte genom att t.ex. byta boningsort ska kunna kringgå ett meddelat förbud eller undvika myndighetstillsyn.

Om den straffbara gärningen har begåtts i en juridisk persons namn, kan bötesstraffet med stöd av 27 § i strafflagen riktas mot den juridiska personen. Detta är möjligt endast om en enskild person inte kan dömas för gärningen i fråga. Dessutom kan företaget gå förlustig rätten att bedriva näringsverksamhet eller rätten i fråga kan begränsas. Vid mätningen av samfundsbot beaktas bl.a. straffets förebyggande verkan, hur grovt brottet är, om den juridiska personen genom egna åtgärder

hade kunnat hindra brottet, om den juridiska personen har dragit nytta eller kunnat dra nytta av brottet och övriga följder (bl.a. straff som en privatperson har dömts till).

Danmark

Danmarks djurskyddslag (Dyreværnsloven) är från år 1991. Ansvar för tillsynen av djurskyddsbestämmelser ligger hos livsmedelsverket (Fødevarestyrelsen) som lyder under livsmedels-, lantbruks- och fiskeriministeriet (ministern för fødevarer, landbrug og fiskeri).

Straffet för en osaklig behandling av djur genom överansträngning eller underlåtelse eller på annat sätt är böter eller fängelse i högst ett år. Om ett strängare straff för en överträdelse av en bestämmelse i lagen eller för en underlåtelse att iaktta tillståndsförfarande inte är behövligt, är straffet böter eller fängelse i fyra månader. Vid straffmätningen beaktas om det är fråga om en osaklig eller grovt osaklig behandling av djur. Om det vid omständigheterna kring gärningen finns drag av misshandel, är straffet fängelse i högst ett år och vid upprepat brott fängelse i högst två år.

Vid bedömningen av gärningar som strider mot djurskyddslagen eller Europeiska gemenskapens förordningar anses som en försvårande omständighet att brottet/förseelsen har begåtts som ett led i ett yrke som inbegriper idkande av djurtransporter. Brottsvinningen döms förverkad i enlighet med strafflagens bestämmelser om förverkandepåföljder.

En person som har gjort sig skyldig till misshandel eller en grovt osaklig behandling av djur kan av domstol dömas till djurhållningsförbud tills vidare eller för viss tid. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som på nytt gör sig skyldig till en osaklig behandling av djur. Djurhållningsförbud omfattar rätten att äga, använda, sköta eller slakta eller överhuvudtaget att ha att göra med djur och förbudet kan avgränsas att gälla vissa djurarter. Om en person har dömts till ett djurhållningsförbud på över två år, har han eller hon rätt att föra saken till ny prövning av domstol. Rätten att hålla djur kan ges tillbaka, om det finns särskilda skäl för det.

Om personen redan tidigare har dömts till djurhållningsförbud, kan rätten ges tillbaka endast i undantagsfall och tidigast när fem år har förflutit från det att djurhållningsförbudet meddelades. Ett brott mot djurhållningsförbud straffas med böter eller med fängelse i högst sex månader.

Djurskyddslagen gör det också möjligt att med stöd av 25 § i strafflagen döma en juridisk person till böter.

2.3 Bedömning av nuläget

Djurskyddsbrott

Djurskyddsbrotten kan i hög grad skilja sig från varandra i fråga om gärningssätt, råhet och det antal djur som de riktar sig emot. I domarna som gäller djurskyddsbrott och — förseelser används dock rätt begränsat de i lagen föreskrivna straffsgraderna och — skalorna. Graderingen mellan djurskyddsbrott, lindrigt djurskyddsbrott och djurskyddsförseelse syns i straffpraxis i det genomsnittliga antalet dagsböter för dessa brott. Däremot är spridningen inom straffskalan för djurskyddsbrott mindre. Fastän som djurskyddsbrott numera bedöms brottsartens allvarligaste fall, döms det i huvudparten av dessa fall till böter. Högst tio personer döms årligen till fängelse och fängelsestraffet förklaras i allmänhet villkorligt. Till ovillkorligt fängelse döms det i ca ett fall årligen. Fängelsestraffet är i medeltal några månader långa (närmare om statistiken från år 2008 i avsnitt 2.1 Lagstiftning och praxis). Vid de straff som döms för djurskyddsbrott borde alltså i vidare omfattning den föreskrivna straffskalan och straffarterna användas enligt hur grova gärningarna är.

Djurskyddsbrott kommer förhållandevis sällan till tingsrätterna för behandling. På grund av det ringa antalet fall samlas det hos tingsrätterna inte kännedom och sakkunskap i fråga om djurskyddsbrott. Det är därför svårt att relatera olika gärningssätt och gärningsformer till varandra då straffet ska bestämmas. T.ex. är arten och mängden av det lidande som orsakats de djur som är föremål för brottet en central faktor vid tillämpningen av brottsrekvisiten för djurskyddsbrott och lindrigt djurskyddsbrott. Bevisning om detta

som grundar sig på sakkunnigutlåtanden har vid rättegångar en central ställning för att tingsrätten i fråga om grovhet ska kunna relatera till varandra de relativt fåtaliga fall som kommer till dess behandling och dessutom mäta ut ett straff i rätt proportion för gärningarna.

Det föreskrivna maximistraffet på två år fängelse för grundgärningsformen för djurskyddsbrott gör det redan för närvarande möjligt att döma ut betydligt strängare straff för en dålig behandling av djur än vad som för tillfället döms ut i straffpraxis. Att styra straffpraxis så att den nuvarande straffskalan används i hela sin omfattning är dock svårt. Lagstiftaren kan styra domstolarnas verksamhet vid mätningen av straff genom att gradera olika gärningssätt i olika grovhetsgrader samt föreskriva minimistraff för grova gärningar.

I strafflagen har för flera brottsarter använts en gärningsgradering i tre steg där det för gärningar av olika grovhetsgrad har föreskrivits olika straffskalor. För närvarande har det i strafflagen för djurskyddsbrott inte föreskrivits en grov gärningsform och för grova gärningar har det alltså inte heller föreskrivits något minimistraff.

Lindrigt djurskyddsbrott

Bestämmelsen om lindrigt djurskyddsbrott tillämpas sällan i rättspraxis, endast i ca 20 fall årligen.

I bestämmelsen om lindrigt djurskyddsbrott lämnas det för närvarande öppet hurudan lidandets, smärtans eller plågens art för djuret kan vara. Enligt lagens förarbeten kan lidandet, smärtan eller plågan vara till exempel kortvarig till sin natur, till sin natur ringa eller det kanske inte är uppenbart att lidandet, smärtan eller plågan är onödig (RP 6/1997 rd, s. 135/II). I fråga om ett lindrigt djurskyddsbrott är en bedömning svår av om huruvida gärningen är ringa och av det lidande, den smärta och plåga som orsakas djuret. En tillämpning av bestämmelsen kan i praktiken försvåras av att dess ordalydelse är öppen och lämnar rum för tolkning. Samma orsaker kan ha lett till att bestämmelsen inte har tillämpats enhetligt.

Djurhållningsförbud

Enligt 17 kap. 23 § 1 mom. i strafflagen innebär ett djurhållningsförbud att en person förverkar sin rätt att hålla eller sköta djur eller annars svara för djurens välfärd. I bestämmelsen nämns inte ägande av djur.

Det att en person som har meddelats djurhållningsförbud fortsättningsvis kan äga djur är inte helt problemfritt med tanke på övervakningen av förbudet. Den som har meddelats djurhållningsförbud har genom domstolens beslut förbjudits den verksamhet som nämns i strafflagen, men samtidigt har den dömdes civilrättsliga rätt att bestämma över det djur som han eller hon äger inte begränsats. Det är därför oklart om en sådan ägare av djur som har meddelats djurhållningsförbud i egenskap av ägare kan besluta om t.ex. avelsanvändning för sina djur som är placerade någon annanstans. Detta gör i praktiken t.ex. valpfabricering eller en fortsättning av sådan verksamhet möjlig trots förbudet. Också de valpar som föds kommer att ägas av den som har meddelats förbud. Den som har meddelats djurskyddsförbud kan också äga helt eller en del av t.ex. en travhäst som är placerad någon annanstans. Fastän den som har meddelats förbud inte ansvarar för den dagliga välfärden för t.ex. en häst under träning, väljer han eller hon i egenskap av ägare hästens träningsplats, dvs. i praktiken nivå och metoderna för träningen. En öppen fråga är i vilken mån en person som har meddelats djurhållningsförbud för närvarande ensam eller tillsammans med tränaren kan besluta om tävlingskalendern för en häst under träning. I alla ovan nämnda situationer beslutar ägaren i frågor som har inverkan på djurets välfärd.

En person som har meddelats djurhållningsförbud kan också för närvarande medan förbudet varar helt eller delvis i sin ägo skaffa nya djur, om blott han eller hon inte håller dem eller svarar för deras välfärd på det sätt som anges i lagen. Det är alltså möjligt att också de djur som är föremål för brott och vars ägande den dömde redan en gång har avstått ifrån efter någon tid återgår i en sådan persons ägo som har meddelats förbud. Tillsynen av förbudet blir av dessa orsaker i praktiken skäligen svår.

Den oklara gränsen mellan djurhållningsförbud och ägande är problematisk också med hänsyn till den som har meddelats djurhållningsförbud. Såväl den personen som den part hos vilken de djur som personen äger placeras bör kunna veta vad och vad inte den som har meddelats djurhållningsförbud får besluta om i fråga om djuren. Ett brott mot djurskyddsförbud är på samma sätt som att fungera som mellanhand för någon annan för kringgående av djurhållningsförbud straffbart som djurskyddsförseelse. Med hänsyn till såväl den som har meddelats djurhållningsförbud som också en utomstående är lagens bestämmelser alltså för närvarande inte tillräckligt tydliga och entydiga.

Längden för ett djurhållningsförbud för viss tid kan för närvarande fritt prövas av domstolen. Förbud på under ett år döms i rättspraxis mycket sällan, årligen i ca 1—5 fall. Det oaktat är ett förbud som är kortare än ett år tämligen ineffektivt och dessutom problematiskt med hänsyn till verkställigheten.

För närvarande föreskrivs i lagen inte förutsättningarna för ett bestående djurhållningsförbud, utan förutsättningarna för att meddela ett sådant lämnas till domstolens prövning. Att meddela ett bestående djurhållningsförbud, dvs. ett förbud som varar livet ut är en mycket sträng påföljd, särskilt om det meddelas så att det gäller samtliga djurarter. Det att förutsättningarna för ett bestående förbud inte närmare föreskrivs i lag är problematiskt med hänsyn till legalitetsprincipen och en enhetlig tillämning av bestämmelserna.

För närvarande meddelas djurhållningsförbud av domstolarna på tjänstens vägnar utan att åklagaren har yrkat på det. Svarandens rättsskydd och en grundlig utredning av ärendet skulle dock kräva att samtliga yrkanden som riktas mot den åtalade kommer fram i stämningsansökan i ett så tidigt skede av processen som möjligt. Svaranden har då möjlighet att uttala sig om yrkandet och också i övrigt att försvara sig mot yrkandet. Att meddela djurhållningsförbud på åklagarens yrkande skulle också säkerställa att villkoren för och bakgrunden till förbudet utreds av åklagaren, vilket skulle göra processen effektivare.

Djurskyddsmyndigheterna övervakar var och en på sitt verksamhetsområde att djurhållningsförbud iakttas. Då en myndighet får vetskap om en misstänkt underlåtelse av skötsel av ett djur, bör myndigheten snabbt och utan besvär kunna få uppdaterade uppgifter om gällande djurhållningsförbud innan ett inspektionsbesök görs. Om den domde byter boningsort, förmedlas inte automatiskt de uppgifter som behövs för tillsynen av förbudet för den som har meddelats förbud till den nya ortens djurskyddsmyndigheter. Det kan inträffa att brådskanie åtgärder enligt 44 § i djurskyddslagen måste vidtas också under veckoslut, helger eller annars utanför tjänstetid. Djurskyddsmyndigheterna har inte vid alla dessa tidpunkter tillgång till de uppgifter som Livsmedelssäkerhetsverket för närvarande har samlat in om gällande förbud, eller så är de uppgifter som via verket har distribuerats till de lokala myndigheterna annars svårtillgängliga eller bristfälliga.

Med tanke på samhället är det inte godtagbart att ett förbud i alla situationer inte tillräckligt effektivt kan övervakas. En tillsyn av att djurhållningsförbuden iakttas är viktig med hänsyn till att djurskyddet ska fungera och att de mål som uppställts för det ska uppnås. Tillsynen av ett förbud som en domstol har meddelat med anledning av ett brott utgör också en del av det straffrättsliga systemets trovärdighet. Ett brott mot förbudet är straffbart, men risken för att åka fast är för närvarande skäligen låg och slumpmässig.

Odlarstöd, strukturstöd för jordbruket och landbygdens företags- och projektstöd betalas inte ut till en person som medan ett djurhållningsförbud varar har gjort sig skyldig till ett djurskyddsbrott. Att göra sig skyldig till ett djurskyddsbrott utgör dessutom en grund för återkrav av stöden. Tillsynen av jordbruksstödens villkor som har samband med djurens välfärd syftar i första hand till att förebygga ett missbruk av de ekonomiska stöden, men indirekt kan i praktiken tillsynen av villkoren vara av stor betydelse också med hänsyn till djurskyddet. De lokala landsbygdsnäringsmyndigheterna får via Landsbygdsverket uppgifter om de djurhållningsförbud som har meddelats, men då ett riksomfattande register saknas, är en uppföljning

av dem som har meddelats förbud inte heller i dessa fall heltäckande och utan luckor.

Tillsynen av djurhållningsförbuden och av att villkoren för jordbruksstöden iakttas förutsätter i det praktiska tillsynsarbetet att tillsynsmyndigheternas tillgång till information säkerställs genom att automatisk databehandling utnyttjas.

Förverkandepåföljd

Ett djurhållningsförbud träder för närvarande i kraft, även om tingsrättens beslut om det har överklagats hos hovrätten. Domstolens dom om förverkandepåföljder som gäller djur som omfattas av förbudet kan dock som huvudregel verkställas först när domen har vunnit laga kraft i fullföljdsinstansen. Verkställighetslagens 39 § ger möjlighet att verkställa en dom utan laga kraft närmast endast om skötseln av djuren är för dyr eller motsvarande omständigheter kräver brådskanie åtgärder.

Det har i praktiken förekommit oklarheter i fråga om vem som har rätt och skyldighet att sköta eller bestämma om djur innan en förverkandepåföljd verkställs. Av detta följer att de djur som omfattas av ett djurhållningsförbud ofta kan innehållas av den som har meddelats djurhållningsförbudet under den tid som rättegången som avser överklagandet varar, vilket kan dröja skäligen länge.

Om djuren under denna tid inte sköts på ett behörigt sätt, är det fråga om ett nytt djurskyddsbrott och det är möjligt att ta djuren i beslag med stöd av tvångsmedelslagen eller rikta andra brådskanie djurskyddsåtgärder enligt djurskyddslagen mot dem. Ur djurskyddssynpunkt kan det som utgångspunkt dock inte anses godtagbart att djuren under skedet för överklagandet lämnas hos den som har dömts för djurskyddsbrott och att det görs möjligt att de råkar ut för ett nytt djurskyddsbrott. Inte heller med hänsyn till allmän laglydnad och påföljdssystemets trovärdighet kan det anses godtagbart att en person som har meddelats djurskyddsförbud håller de djur som avses i förbudet. Den förverkandepåföljd som gäller de djur som djurhållningsförbudet avser borde alltså kunna verkställas redan innan beslutet om den vinner laga kraft alldeles på samma sätt som också

ett djurhållningsförbud genast ska iakttas även om det överklagas.

Om förverkandepåföljder som har döms ut för ett brott mot djurhållningsförbud föreskrivs i 57 § 2 mom. i djurskyddslagen enligt vilket moment grunden för att döma ut förverkandepåföljder utgörs av bestämmelsen om förverkande av annan egendom i 10 kap. 5 § i strafflagen. Enligt paragrafen ska föremål för brott dömas förverkade, om innehavet av föremålet är straffbart. Att bryta mot ett djurhållningsförbud är dock inte en sådan sedvanlig innehavskriminalisering som man har tagit fasta på när nämnda bestämmelse utformades. Bestämmelsen om förverkande av annan egendom lämpar sig därför inte skärskilt väl som grund för att döma förverkade djur som hålls av den som har meddelats djurhållningsförbud. Det vore därför motiverat att särskilt föreskriva om mot djur riktade förverkandepåföljder på grund av brott mot djurhållningsförbud utan en hänvisning till nämnda bestämmelse i 10 kap. i strafflagen. För att underlätta tillämpningen av lagen vore det också motiverat att bestämmelsen är så enhetlig som möjligt med andra bestämmelser om förverkande av djur.

Enligt bestämmelserna i 17 kap. i strafflagen döms för närvarande förverkandepåföljder ut av domstolen på tjänstens vägnar utan att åklagaren har behövt yrkat på detta. Där emot döms en förverkandepåföljd på grund av brott mot djurhållningsförbud ut på yrkande av åklagaren i enlighet med 57 § 2 mom. i djurskyddslagen. Också enligt 10 kap. 9 § i strafflagen ska ett yrkande på förverkandepåföljd som gäller andra brott dömas ut på yrkande av åklagaren. Att i enlighet med bestämmelserna i 17 kap. i strafflagen på tjänstens vägnar i domstol döma ut en förverkandepåföljd som har samband med ett djurhållningsförbud är alltså som fenomen enastående och exceptionellt i lagstiftningen. För att underlätta tillämpningen av lagstiftningen vore det alltså motiverat att i detta hänseende förenhetliga lagstiftningen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Grovt djurskyddsbrott

Grundlagsutskottet (GrUB 25/1994 rd, GrUU 23/1997 rd) har uppställt vissa allmänna begränsningsföresättningar för användning av straffrätten. Dessa principer kan i tillämpad form användas när man överväger behovet av och grunderna för att föreskriva en grov gärningsform för en redan tidigare straffbar gärning. Allmänna begränsningsföresättningar är att det om brottet föreskrivs i lag, kravet på acceptabilitet, dvs. ett tungt vägande samhälleligt skäl och en godtagbar grund för en kriminalisering med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna, kravet på integritet för kärnområdet för de grundläggande fri- och rättigheterna, kravet på proportionalitet, kravet på rättsskydd och på att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna iakttas.

Lagutskottet har för sin del betonat (LaUU 9/2004 rd, LaUB 8/2004 rd, LaUB 15/2005 rd, LaUB 2/2006 rd) att strafflagstiftningen måste ha en godtagbar grund, det ska finnas ett vägande samhälleligt behov, strafflagstiftningen måste beakta gällande lagstiftning och alternativa förfaranden. Kriminaliseringen ska dessutom ha en preventiv verkan och utifrån legalitetsprincipen vara exakt och noga avgränsad.

I samband med totalrevideringen av strafflagen har man också i enlighet med de allmänna kriminaliseringsprinciperna ansett att straffrätten bör användas endast för att skydda sådana intressen som kan anses som viktiga. En kriminalisering är dessutom alltid det sista medlet (ultima ratio) jämförd med övriga samhälleliga medel. De fördelar som ska uppnås genom en kriminalisering bör alltid vara större än nackdelarna.

Behovet av en grov gärningsform för djurskyddsbrott bör alltså betraktas i ljuset av de allmänna krav som uppställs för en straffrättslig reglering.

Ett handlande i strid med djurskyddslagen kan leda till förutom straff enligt strafflagen också till administrativa påföljder och andra åtgärder. Regionförvaltningsverket kan med

stöd av 43 § i djurskyddslagen förelägga vite för att förstärka ett förbud eller ett åläggande som har meddelats med stöd av djurskyddslagen eller meddela hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Regionförvaltningsverket har också samma behörighet med stöd av 38 § i lagen om transport av djur och 37 § i lagen om försöksdjursverksamhet. Vid jordbruksproduktionen kan en dom för djurskyddsbrott leda till återkrav av odlarstöd, strukturstöd för jordbruket och landbygdens företags- och projektstöd. Grunden för att återkräva eller avbryta stöden är primärt ett missbruk av de ekonomiska stöden genom att bryta mot villkoren för dem, inte i högre grad djurskyddsrelaterade intressen. De administrativa påföljderna kan dock ofta vara ekonomiskt betydande och strängare än straffrättsliga böter och på detta sätt mycket effektiva med tanke på den preventiva verkan. De administrativa påföljdernas kumulativa sanktionskumulation kan som utgångspunkt utgöra en grund för åtgärdseftergift inom det straffrättsliga systemet. Vid gärningar mot djurskyddslagen som kan klassificeras som allvarliga eller grova kan de administrativa påföljderna dock inte ersätta eller vara ett alternativ till straffrättsliga straff.

Då man överväger att stifta en grov gärningsform ska man med hänsyn till bestämmelsens acceptabilitet finna de grunder under vilka gärningen förutom i fråga om den helhetsbedömning som bestämmelsen förutsätter också gör det motiverat att bedöma den nuvarande grundformen mera klandervärd än för närvarande.

En tillämpning av bestämmelsen om djurskyddsbrott kräver redan i sin grundform att ett djur behandlas grymt eller utsätts för onödigt lidande, onödigt smärta eller onödigt plåga. Vid behandlingen av djur kan det dock påvisas särskild råhet och som ofta men nödvändigtvis inte alltid förutsätter aktiv verksamhet. Särskild råhet kan utvisas av t.ex. avlivning eller försök till avlivning av produktions- eller keldjur på ett lagstridigt sätt som orsakar djuren ett förlängt, stort lidande. I dessa fall är det motiverat att styra rättspraxis mot att döma ut strängare straff än för närva-

rande genom att stifta minimistraff för en grov gärningsform.

De nuvarande bestämmelserna beaktar inte heller i tillräcklig grad att nyttoanvändningen av djur i det nutida lantbruket är storskalig ekonomisk verksamhet. Djurskyddsbrott som har samband med stora produktionsenheter, djurtransporter och slakterier bör ses som en del av den ekonomiska brottligheten. Ett planmässigt kringgående och planmässiga försummelser av djurskyddsbestämmelser i ekonomisk verksamhet kan ge betydande konkurrensfördelar i förhållande till andra aktörer på marknaden. Med tanke på ett samhällsligt behov och acceptabilitet är det därför motiverat att stifta ett grovt brott som innebär en omfattande, vinsteftersträvande verksamhet i strid med djurskyddslagstiftningen eller en verksamhet där det är fråga om ett mycket stort antal djur. Målet för den grova gärningsformen är då att förebygga och betona verksamhet som i fråga om klandervärdhet kan jämföras med ekonomisk brottslighet eller i övrigt omfattande verksamhet som riktar sig mot djur eller där djur ingår som redskap.

Stiftandet av en grov gärningsform ska dock också granskas utifrån bestämmelsernas preventiva verkningar. Djurskyddsbrott begås inte nödvändigtvis så planerat och beräkande att strängheten för den grova gärningsformen verkar avhållsamt när det gäller att begå gärningen. Vid försummelser av skötseln av keldjur kan det vara fråga om att gärningsmannen förlorat det allmänna greppet om sitt liv och att alla de som han eller hon sörjer för och närkretsen lider av detta. Enskilda särskilt råa gärningar kan för sin del ofta begås i hastigt mod eller under sinnesförvirring, och i dessa situationer förmår man ofta inte gestalta de eventuella straffrättsliga påföljderna för gärningen. Också när det gäller brott som riktar sig mot produktionsdjur kan det vara fråga om försummelser som har samband med företagarens ork, utbrändhet eller bristande mentala balans på vilka faktorer ett straffhot inte har stor inverkan. Den preventiva verkan i dessa situationer av att stifta en grov gärningsform och därmed strängare straff än för närvarande vore därför tämligen begränsad.

Ett hot om straff kan däremot ha en preventiv verkan på någon nivå när det gäller planmässig verksamhet i strid med djurskyddslagen. Planmässig ekonomisk verksamhet i strid med djurskyddslagen har för närvarande förekommit i rättspraxis i endast ett fåtal fall. De djurskyddsbrott som har gett gärningsmännen en betydande ekonomisk nytta är mycket sällsynta i Finland. Det är dock inte uteslutet att en sådan verksamhet i framtiden kan förekomma t.ex. på ett sådant sätt att den ekonomiska verksamheten inleds i eller överförs till länder där övervakningen av djurskyddsbestämmelser är ineffektivare än i Finland. Också djurtransporter på Europeiska gemenskapens område eller till tredjeländer utgör internationell verksamhet som också en finsk företagare kan vara delaktig i.

Det kan anföras omständigheter som såväl talar för som talar mot att stifta en grov gärningsform. Mot talar det att redan den för närvarande föreskrivna straffskalan gör det möjligt att vid behov döma ut strängare straff. Att föreskriva ett strängare straffhot har också en skäligen begränsad preventiv verkan när det gäller att begå djurskyddsbrott, framför allt om risken för att åka fast är liten. I ljuset av rättspraxis finns det dock ett behov av att klarare än för närvarande i lagstiftningen skilja åt särskilt grova gärnings-sätt för att betona hur klandervärda de är. Att stifta en grov gärningsform vore ett medel att styra rättspraxis att bedöma sådana gärningar vara mera klandervärda än för närvarande och att för gärningarna mäta ett straff som har rätt proportion i förhållande till hur klandervärda de är.

Av dessa orsaker föreslås det i propositionen att det i 17 kap. i strafflagen stiftas en ny 14 a § om grovt djurskyddsbrott. Ett djurskyddsbrott ska kunna bedömas som grovt, om brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt, brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur eller genom brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning. Dessutom ska de på det sätt som inarbetat har omfattats vid totalrevideringen av strafflagen förutsättas också i de nämnda fallen även bedömt som en helhet är grövre än grundformen. Att konstatera att någon av de omständigheter som nämns i bestämmelsen är för handen är alltså inte tillräckligt för tillämpningen av

den strängare straffskalan, utan det krävs alltid också en helhetsbedömning av hur grov gärningen är. De förutsättningar som nämns i lagen är dessutom uttömmande, dvs. gärningen kan bedömas som grov endast i de fall som föreskrivs i lagen (RP 66/1988 rd).

För grundformen för djurskyddsbrott är det föreskrivna straffet böter eller fängelse i två år. På grund av den gradering av straffskalorna som har omfattats vid totalrevideringen av strafflagen är straffskalan för den grova gärningsformen i dylika fall normalt fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. I strafflagen ingår också vissa grova gärningsformer för vilka har föreskrivits fängelse i tre år (t.ex. SL 38:4 grov kränkning av kommunikationshemlighet) eller fängelse i två år (SL 38:8 a grov systemstörning, SL 24:2 grovt hemfridsbrott). I dessa fall har det redan för gärningens grundform föreskrivits ett lindrigare straff än för grundformen för djurskyddsbrott, i allmänhet fängelse i ett år eller sex månader. Det föreslås alltså att som straffskala för grovt djurskyddsbrott på sedvanligt sätt ska vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Det ska vara möjligt att fortsättningsvis döma ut fängelsestraffet för grovt djurskyddsbrott villkorligt när fängelsestraffet som döms ut är på högst två år.

Lindrigt djurskyddsbrott

Det föreslås i propositionen att strafflagens 17 kap. 15 § om lindrigt djurskyddsbrott preciseras i fråga om det lidande, den smärta eller plåga som orsakas djuret. I bestämmelsen ska föreskrivas att lidandet, smärtan eller plågan ska vara ringa. På samma sätt som för närvarande ska det i bestämmelsen dessutom förutsättas en helhetsbedömning av hur ringa de olika faktorerna är. Sättet för att formulera bestämmelsen motsvarar alltså brottrekvisiten för vissa andra lindriga gärningar som är kriminaliserade i strafflagen (SL 21:7 lindrig misshandel, 48:3 miljöförseelse). Syftet med preciseringen av bestämmelsen är att förtydliga dess tillämpningsområde och tillämpningsområdet för grundformen för djurskyddsbrott och på detta sätt förenhetliga tillämpningen av dem i rättspraxis.

Djurhållningsförbud

I propositionen föreslås det en ändring av bestämmelserna om djurhållningsförbud i 17 kap. 23 § i strafflagen. Huvudparten av bestämmelserna bevaras oförändrade, men i en del av bestämmelserna föreslås vissa ändringar.

Den som har meddelats djurhållningsförbud kan för närvarande äga djur, om blott han eller hon inte håller dem eller i praktiken sörjer för deras välfärd. Den nuvarande regleringen kan på det sätt som det har angetts i avsnittet om bedömning av nuläget anses problematisk. För att förtydliga nuläget och göra tillsynen av djurhållningsförbud effektivare föreslås det i propositionen att djurhållningsförbud utsträcks att gälla ägande av de djur som avses i djurhållningsförbudet medan djurhållningsförbudet gäller.

Domstolen ska dock av särskilda skäl kunna förordna att den dömda fortsättningsvis helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brott och som ägs av honom eller henne, om det är möjligt att fastslå djuren i beslutet. Om förbudet av ägande av djur leder till ett oskäligt slutresultat, ska domstolen ha möjlighet att fortsättningsvis tillåta ägande av vissa djur, om blott den som har meddelats förbudet inte sörjer för deras dagliga välfärd.

Den föreslagna avvikelsemöjligheten gör det möjligt att den som har meddelats förbud fortsättningsvis kan äga t.ex. en utomlands placerad värdefull travhäst eller en andel av den eller individer av sin avelsboskap t.ex. med tanke på en kommande generationsväxling. Avvikelsemöjligheten ska dock vara begränsad att gälla endast sådana djur som inte har varit föremål för brott och som den som den som har meddelats förbud äger när förbudet meddelades. Domstolen kan alltså inte tillåta anskaffningen av nya djur medan djurhållningsförbudet varar. Av praktiska orsaker förutsätts det dessutom att djur som lämnas utanför förbudet ska kunna fastslås i beslutet.

Det är också möjligt att som ägare av djur uppträder ett bolag eller en sammanslutning i vilken den som har meddelats djurhållningsförbud är delägare. Ägarförhållandena i fråga om djuren bestäms då utifrån bolagsrättsliga

bestämmelser eller andra speciallagar. Bolagen eller sammanslutningarna kan ha också annan verksamhet som inte har samband med djurhållning, t.ex. spannmålsodling. Det kan därför vara oskäligt att förplikta att en fysisk person avstår från sitt delägarskap på grund av djurhållningsförbudet. I dessa fall är det alltså tillräckligt att den person som har meddelats djurhållningsförbud och är delägare inte håller, sköter eller annars svarar för djurs välfärd.

För närvarande föreskrivs i lagen inte om djurhållningsförbudets längd. Mycket korta förbud har inte heller i praktiken meddelats. I undantagsfall, när domaren överväger behovet av ett förbud, är det möjligt att en obligatorisk i lagen föreskriven minimilängd i vissa situationer skulle leda till att förbud inte meddelas. Djurhållningsförbud på kortare tid än ett år är dock i praktiken ineffektiva och dessutom problematiska med hänsyn till verkställigheten. I propositionen föreslås det därför att det i lagen föreskrivs ett år som minimitid för djurhållningsförbud. Detta ändrar inte mycket på nuläget, men säkerställer en viss minimilängd för djurhållningsförbud.

Det föreslås i propositionen att domstolen samtidigt ska meddela den som har dömts för grovt djurskyddsbrott djurhållningsförbud. Domstolen ska dock i situationer där det finns särskilt vägande skäl för detta avstå från att meddela förbud. Att meddela förbud ska dock vara en klar huvudregel och att avstå från att meddela förbud utgöra ett undantag för vilket det förutsätts att domstolen motiverar sitt undantagsbeslut. Eftersom djurhållningsförbud är en säkringsåtgärd som förordnas för att skydda djur, ska de särskilt vägande skälen för att avstå från att meddela djurhållningsförbud ha samband med situationer där det för att skydda djuren inte är nödvändigt att meddela djurhållningsförbud. Behovet av ett förbud ska bedömas såväl med hänsyn till att trygga de djur som är föremål för brott som med hänsyn till att förebygga nya brott.

I propositionen föreslås det att grunderna för ett bestående djurhållningsförbud föreskrivs i 17 kap 23 § i strafflagen. Att skriva in grunderna i lagen är viktigt med hänsyn till legalitetsprincipen, proportionalitetsprincipen och svarandens rättsskydd.

Det är för närvarande möjligt att meddela ett bestående djurhållningsförbud oberoende av djurskyddsbrottets allvarlighetsgrad och alltså som utgångspunkt också t.ex. en person som dömts för djurhållningsförseelse till en bötespåföljd. Att göra sig skyldig till en förseelse kan dock endast undantagsvis utvisa att den dömden är bestående oförmögen att svara för djurens välfärd. Med tanke på hur strängt ett bestående förbud är, bör möjligheten att meddela ett bestående förbud avgränsas till att gälla endast grova djurskyddsbrott. Undantag utgörs av situationer där gärningsmannens personliga egenskaper, så som hälsotillstånd och åldersskräpplighet som har samband med hög ålder, är grunder för att personen bedöms vara bestående oförmögen eller olämplig att sörja för djur.

Enligt propositionen prövar domstolen fortsättningsvis meddelandet av ett bestående förbud, men det ska vara möjligt att meddela förbudet endast i de fall som föreskrivs i lag. I samtliga fall ska det dessutom krävas att den som meddelas djurhållningsförbud bedöms vara bestående oförmögen eller olämplig att äga hålla eller sköta djur eller annars vara för deras välfärd.

I propositionen föreslås det att djurhållningsförbud ska meddelas på yrkande av åklagaren. Svarandens rättsskydd och en grundlig utredning av saken kräver att kravet på att meddela djurhållningsförbud kommer fram i ett så tidigt skede som möjligt av rättsprocessen. Svaranden har då tillfälle att uttala sig om yrkandet och att också i övrigt försvara sig mot yrkandet, och meddelandet av djurhållningsförbud kommer inte som en överraskning för honom eller henne. Åklagarens yrkande säkerställer också att domstolen i sin dom tar ställning till meddelande av förbud.

Förverkandepåföljd

För närvarande finns bestämmelserna om förverkandepåföljd som en följd av djurhållningsförbud i strafflagens 17 kap. 23 § om påföljder. Om förverkandepåföljder på grund av brott mot djurhållningsförbud föreskrivs i 57 § 2 mom. i djurskyddslagen. Det föreslås att om dessa saker i fortsättningen föreskrivs

i 17 kap. 23 a § som gäller förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott.

Med tanke på svarandens rättsskydd och en grundlig utredning av saken föreslås det i propositionen att förverkandepåföljder som har samband med djur som omfattas av djurhållningsförbud i fortsättningen alltid ska dömas ut av domstol på åklagarens yrkande. Att i enlighet med bestämmelserna i 17 kap. i strafflagen på tjänstens vägnar döma ut förverkandepåföljder som har samband med djurhållningsförbud är för närvarande unikt i lagstiftningen och en avvikande lösning. Med hänsyn till att underlätta tillämpningen av lagstiftningen är det motiverat att förenhetliga den i detta avseende. För en lösning där en förverkandepåföljd som gäller djur i alla situationer döms ut på yrkande av åklagaren kan det också med tanke på svarandens rättsskydd anföras samma motiv som ovan har anförts för att meddela djurhållningsförbud på yrkande av åklagaren. Att döma ut förverkandepåföljder på yrkande av åklagaren främjar också en närmare individualisering än för närvarande av de djur som förverkandepåföljden gäller. Detta underlättar för sin del verkställigheten av förverkandepåföljden.

I paragrafen ska föreskrivas att de djur som avses i djurhållningsförbudet ska dömas förverkade till staten som vid tidpunkten för beslutet hålls eller ägs av den som meddelas djurhållningsförbud. Bestämmelsen motsvarar i övrigt den nuvarande bestämmelsen, men förverkandepåföljden gäller i fortsättningen också de djur som ägs av den som har meddelats förbud, eftersom djurhållningsförbudet ovan i propositionen utvidgas att gälla också ägande av djur.

I paragrafen ska det också föreskrivas att de djur som är föremål för ett brott mot djurhållningsförbud ska dömas förverkade till staten. Om detta föreskrivs för närvarande i 57 § 2 mom. i djurskyddslagen genom en hänvisning till de allmänna bestämmelserna om förverkandepåföljder i 10 kap i strafflagen. Utgångspunkten i propositionen är att de förverkandepåföljder som döms ut på grund av djurskyddsbrott eller –förseelser förenhetligas och att om dem föreskrivs uteslutande i 17 kap. i strafflagen. På en förverkandepåföljd som döms ut på grund av brott mot djurhållningsförbud är det för närvarande

möjligt att i andra hand tillämpa bestämmelserna om förverkande av värde. Det föreslås att denna möjlighet bevaras också i fortsättningen, fastän förverkande av värde inte är möjligt i fråga om andra förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott. I situationer där förverkande av värdet skulle leda till ett oskäligt slutresultat är det möjligt att tillämpa skälighetsbestämmelserna i 10 kap. 10 § i strafflagen.

Det föreslås att rättsläget förtydligas genom att det föreskrivs att en förverkandepåföljd som riktar sig mot djur döms ut oberoende av vems egendom de djur som döms förverkade är. På samma sätt som för närvarande döms alltså förverkade såväl de djur som den dömda äger som sådana djur som en utomstående helt eller delvis äger och som då domen meddelas hålls av den dömda. På detta sätt har det redan för närvarande uttryckligen beskrivits i fråga om en förverkandepåföljd som döms ut på grund av brott mot djurhållningsförbud. I praktiken avhämtar en utomstående ägare redan under rättegångens förlopp de djur som han eller hon äger, framför allt om den åtalade misstänks för ett allvarligt djurskyddsbrott. På samma sätt som för närvarande kan en utomstående ägare i domen ges tillfälle att avhämta djuren innan förverkandepåföljden verkställs.

I propositionen föreslås det också att domstolen ska kunna ge den dömda tillfälle att själv sälja eller annars överlåta äganderätten till de djur som dömts förverkade innan förverkandepåföljden verkställs. För närvarande gäller denna möjlighet endast djur som inte har varit föremål för brott. Bestämmelsen är avsedd som ett undantag och att tillämpas endast i situationer där verkställigheten av en förverkandepåföljd som har samband med djurhållningsförbud på annat sätt kan bli oskälig och t.ex. äventyra fortsättandet av övrig djurhållningsrelaterad lantbruksverksamhet på en gård. Försäljningen och överlåtnad av djuren ska ske på den dömdes försorg och för dennes räkning.

I propositionen föreslås det att domstolen i de ovan angivna fallen ska sätta ut en tid inom vilken djuren ska överlåtas eller avhämtas av en utomstående ägare. Om djuren avhämtas eller överlåts i enlighet med domen, förfaller förverkandepåföljden.

För att avhjälpa de missförhållanden som nämns i avsnittet om bedömningen av nuläget föreslås det i propositionen att en dom som innebär en förverkandepåföljd som gäller djur och som har meddelats i samband med ett djurskyddsbrott ska kunna verkställas även om den överklagas. Om domstolen på det som det ovan har angetts har gett ägaren av djuren tillfälle att överlåta djuren eller en utomstående rätt att avhämta dem eller om det annars finns särskilt vägande skäl för att skjuta upp verkställigheten, kan domstolen förordna att verkställigheten skjuts upp.

Registret över djurhållningsförbud

Att inrätta ett register över djurhållningsförbud och lämna ut uppgifter ur det till tillsynsmyndigheterna är motiverat såväl med hänsyn till en effektivare tillsyn av djurskyddet som till tillsynen av att de jordbruksstödsvillkor som har samband med djurens välfärd iakttas.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen (731/1999) är vars och ens privatliv tryggt och närmare bestämmelser om skydd för personskydd utfärdas genom lag. Personskyddslagen (523/1999) är en sådan allmän lag för skydd av personuppgifter som avses i grundlagen. Genom den har också genomförts nationellt det s.k. personuppgiftsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter). På sådan behandling av personuppgifter om vilka det inte finns specialbestämmelser tillämpas personuppgiftslagens allmänna principer och skyldigheter.

Enligt 11 § 3 punkten i personuppgiftslagen är uppgifter om en påföljd för ett brott en känslig uppgift. Behandlingen av sådana uppgifter är förbjuden i andra än i sådana situationer som anges i 12 §. Ett djurhållningsförbud är en påföljd för ett brott, varför registret över förbud innehåller sådana känsliga uppgifter som avses i lagen. I fråga om de grunder för undantag från förbudet att behandla känsliga uppgifter kan på registret över djurhållningsförbud tillämpas bestämmelsen enligt vilken behandlingsförbudet inte utgör hinder för sådan behandling av

uppgifter som regleras i lag eller som direkt har ålagts den registeransvarige i lag (12 § 1 mom. 5 punkten). Om registret över djurhållningsförbud ska alltså föreskrivas särskilt genom lag.

Inom den offentliga förvaltningen förverkligas skyddet av personuppgifter inte endast med stöd av personuppgiftslagen utan också genom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen). Enligt offentlighetsprincipen (1 §) är myndigheternas handlingar som utgångspunkt offentliga, om inte något annat föreskrivs i nämnda lag eller i någon annan lag. Enligt offentlighetslagens 24 § 1 mom. 28 punkten är dock sekretessbelagda med i lagrummet nämnda undantag handlingar och register med uppgifter om en dömd, en häktad eller en person som annars berövats sin frihet och uppgifter som registrerats i straffregistret och bötesregistret samt i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem.

Om tillgången till sekretessbelagda uppgifter ska föreskrivas i lag. I grundlagsutskottets praxis (GrUU 9/2004 rd, 45/2004 rd, 4/2005 rd, 37 2005 rd, 42/2005 rd) har det ansetts att tillgången till information med hänsyn till skyddet av personuppgifter bör vara nödvändig för det föreskrivna syftet.

I propositionen föreslås det att det stiftas en särskild lag om registret över djurhållningsförbud. I lagförslaget tas det endast i bestämmelser som är nödvändiga i stället för eller som tillägg till de allmänna bestämmelserna i de allmänna lagarna om allmänna handlingars offentlighet och om personskydd.

Det föreslås att det i 24 § 1 mom. 28 punkten i offentlighetslagen föreskrivs att uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud är sekretessbelagda, om inte annat särskilt föreskrivs.

I den föreslagna lagen om registret över djurhållningsförbud ska föreskrivas om registret över djurhållningsförbud och dess användningsändamål, den registeransvarige, registrets informationsinnehåll, utlämnande av uppgifter ur registret och utplåning av uppgifter ur registret.

Som registeransvarig för registret över djurhållningsförbud föreslås Rättsregister-

centralen. Enligt 1 § i lagen om Rättsregistercentralen (1287/1995) är Rättsregistercentralen underställd justitieministeriet och ska i enlighet med vad som i särskilt föreskrivs i lag vara registeransvarig för de informationssystem och register som finns inom justitieförvaltningen samt förmedla information från justitieförvaltningsmyndigheterna till andra myndigheter. För närvarande för Rättsregistercentralen flera riksomfattande register (näringsförbudsregistret, konkursregistret och företagssaneringsregistret) liksom även register i vilka registreras uppgifter om brott och brottspåföljder, så som straffregistret och bötesregistret. Eftersom djurhållningsförbud utgör en påföljd av karaktär av säkringsåtgärd, lämpar sig registerföringsuppgiften väl för Rättsregistercentralens verksamhetsområde. I den föreslagna lagen förutsätter den nya registerföringsuppgiften inte en ändring av lagen om Rättsregistercentralen.

Trots sekretessbestämmelserna utlämnas uppgifter ur registret till djurskyddsmyndigheter som utför tillsyn av djurskydd samt till åklagare och domstolar. Uppgifterna utlämnas också för skötseln av sådana uppgifter inom jordbruks-, livsmedels- och landsbygdsnäringsförvaltningen där djurhållningsförbud i särskilt föreskrivna fall ska eller kan beaktas. I det senare fallet förmedlas och registreras uppgifterna med hjälp av ett sådant informationssystem som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008).

Uppgifterna ska kunna lämnas ut också med hjälp av en teknisk anslutning. För närvarande har rättsförvaltningen dock inte beredskap att bevilja en sådan direkt förfrågningsrätt för polisen som lagen gör möjlig. Det anses dock viktigt att en sådan anslutning byggs ut inom de närmaste åren. Till polisförvaltningen lämnas uppgifterna i form av utdrag. Uppgifterna registreras i datasytemet för polisärenden i enlighet med lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003). Nämnda lag revideras som bäst och i det sammanhanget är avsikten att nämna i lagen att djurhållningsförbud på samma sätt som besöks-, närings- och reseförbud kan registreras i polisens informationssystem (se samband med andra propositioner). Uppgifter som har utlämnats på detta

sätt uppdateras i systemet med en viss fördröjning jämfört med en direkt förfrågningsrätt till djurhållningsregistret som görs möjlig av en teknisk anslutning. Polisen utför dock dessutom djurskyddsuppgifter i hemmen eller på mjölkgårdarna i form av handräckning till andra djurskyddsmyndigheter, t.ex. en läns- eller kommunalveterinär vilka för sin del har kontakt med registret via landsbruksnäringsförvaltningens informationssystem och på detta sätt har de behövliga uppdatera uppgifterna om eventuella anteckningar om förbud i registret.

Ur registret ska kunna lämnas ut uppgifter också i form av ett registerutdrag, om det är motiverat för att förverkliga djurskyddet eller för ett annat godtagbart ändamål. Det är då fråga om att lämna ut uppgifter i ett enskilt fall som uppfyller lagens förutsättningar.

Det är motiverat att i vissa fall tillgodogöra sig uppgifterna i registret över djurhållningsförbud för tillsyn också i samband med avels- och hobbyverksamhet som har samband med djur. I djurens stambok eller avelsregister antecknas förutom djurens individualiseringsuppgifter också uppgifter om djurets ägare eller ägarförhållanden. Syftet med att anteckna i stambooken och föra avelsregistret är att främja avels- och uppfödningssamhet som avser djur. Att anteckna i stamboken eller föra in i avelsregistret är frivilligt för djurägarna, fastän det ofta kan utgöra ett villkor för att djuret och dess ägare ska kunna delta i annan verksamhet som avelsorganisationen anordnar, t.ex. utställningar. Eftersom en inskrivning i stamboken också ofta har samband med en bedömning av djurets avelsvärde, kan inskrivningen i stamboken för den ägare som ansöker om det också vara av ekonomiskt värde. När det gäller produktionsdjur kan de ekonomiska värdena vara tom. betydande. Fastän det alltså är fråga om avels- och hobbyverksamhet som grundar sig på frivillighet, kan det med hänsyn till rättssystemets trovärdighet inte vara godtagbart att en person som ansöker om inskrivning eller registrering skulle kunna få sitt ägande av djur registrerat och en rätt att med nämnda djur få delta i t.ex. utställningsverksamhet samtidigt som han eller hon har meddelats djurhållningsförbud av domstolen.

Ett alternativ vore att avelssammanslutningarna med stöd av den ovan föreslagna generalklausulen av registerföraren bad om ett registerutdrag beträffande sökanden. Avelssammanslutningarna skulle dock sannolikt relativt regelmässigt begära utdrag, varför det inte vore motiverat att grunda begärandena på registerförarens behovsprövning i det enskilda fallet. Å andra sidan kan det på grund av det relativt stora antalet begäranden vara motiverat att reglera förfarandet så att en behörig behandling av uppgifterna tryggas och missbruk förhindras.

Av de ovan nämnda orsakerna föreslås det i propositionen att det föreskrivs en möjlighet för ovan nämnda avelssammanslutningar att få uppgifter om gällande djurhållningsförbud. Eftersom det dock är fråga om känsliga uppgifter, ska i regleringen beaktas de allmänna principerna i 2 kap. i personuppgiftslagen och särskilt relevanskravet i 9 §. På grund av skyddet för privatlivet bör det från sekretessen för uppgifter i registret över djurhållningsförbud stiftas undantag genom lag endast i den omfattning och med de förfaranden som är nödvändiga med hänsyn till djurskyddet. Det föreslås därför att möjligheten att få uppgifter ur registret begränsas att gälla en rätt att begära att den som ansöker om registrering för en förädlingsammanslutning visar upp ett utdrag beträffande honom eller henne själv. Regleringen motsvarar den reglering som har omfattats i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) med den avvikelser att för en avelssammanslutning inte ska föreskrivas en skyldighet att begära utdraget visas upp.

De personer som får uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud får enligt 23 § i offentlighetslagen inte röja de uppgifter som han eller hon på detta sätt har fått. Offentlighetslagen förutsätter dessutom att om undantag från tystnadsplikten föreskrivs genom lag. Av denna orsak föreslås det att ett en avelssammanslutning trots sekretessbestämmelserna har rätt att göra en anmälan till de myndigheter som svarar för djurskydd, om den utifrån den föredragna ansökan och utdraget beträffande sökanden märker att sökanden i sin verksamhet inte iakttar ett djurhållningsförbud. Den föreslag-

na undantagsbestämmelsen från den föreskrivna tystnadsplikten och att göra en anmälan till djurskyddsmyndigheterna är motiverade för tillsynen av förbuden.

4 Propositionens konsekvenser

Samhälleliga konsekvenser

Genom att stifta grovt djurskyddsbrott görs i vissa fall de straff som döms ut för djurskyddsbrott strängare. Att stifta en grov gärningsform har dock inga konsekvenser för straffbarheten. Preciseringsen av ordalydelsen för lindrigt djurskyddsbrott kan i vissa fall leda till att en gärning som för närvarande bedöms som lindrig kommer att dömas som djurskyddsbrott. Genom förslagen betonas hur klandervärda djurskyddsbrotten är och samhälleligt skadliga. De ändringar som föreslås i straffbestämmelserna inverkar inte på antalet fall som kommer för myndigheternas handläggning.

Konsekvenser för företagen

Genom propositionen ändras inte i betydande grad området för straffbart handlande eller tas i bruk nya påföljder. Propositionen har inte i detta avseende konsekvenser för yrkesutövning eller företagsverksamhet som har samband med djur. Propositionen kan dock ha positiva konsekvenser på hur väl marknaden fungerar, och genom en effektivisering av tillsynen av djurhållningsförbud och verkställigheten av förverkandepåföljder kan man ingripa mot konkurrensfördelar som uppnås genom brottslig verksamhet.

Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för personalen

Grovt djurskyddsbrott tillämpas sannolikt i få fall. Det kommer att dömas ut ett fåtal fängelsestraff årligen och åtminstone åt förstagångsförbrytare döms detta som villkorligt. Det åliga antalet djurhållningsförbud är tämligen litet, ca 50-60 förbud årligen. Förslaget om att djurhållningsförbud och förverkandepåföljder som har samband med förbudet ska meddelas och dömas ut på åklagarens yrkande ökar därför inte väsentligt på åkla-

garnas arbetsmängd. De nämnda lagförslagen har alltså inte konsekvenser för domstolarnas eller åklagarnas arbetsmängd, för personalen och inte heller för antalet fångar.

Genom förslaget om att utvidga djurhållningsförbud att gälla ägande av djur underlättas och effektiviseras tillsynen av djurhållningsförbud. Att tillåta verkställigheten av en förverkandepåföljd innan den har vunnit laga kraft gör för sin del verkställigheten av en förverkandepåföljd snabbare.

Förslaget till lag om registret över djurhållningsförbud förbättrar märkbart tillsynsmyndigheternas förutsättningar att inom ramen för sina nuvarande personresurser övervaka djurens välfärd och sakliga skötsel. Registret gör informationsgången och användningen av och tillgången till uppgifterna om förbud snabbare i djurskyddsmyndigheternas verksamhet. Särskilt betydelsefullt och kostnadseffektivt i fråga om personalkonsekvenserna är dock att registret över djurhållningsförbud enligt lagförslaget kan utnyttjas också som ett led i tillsynen av de djurrelatera jordbruksstödsvillkoren och de kontroller på gårdarna som har samband med dem. Tillsynen av djurhållningsförbud kan på detta sätt på ett ekonomiskt sätt förenas med tillsynen av djurrelaterade jordbruksstöd till samma aktör. Enligt lag inverkar ett djurhållningsförbud på dessa stöd.

Förslaget till lag om registret över djurhållningsförbud medför tilläggskostnader huvudsakligen i det skede då registret byggs upp för det registeransvarige justitieministeriets förvaltningsområde och dessutom för de förvaltningsområden vars myndigheter använder registret med hjälp av teknisk anslutning. Som en motvikt till kostnaderna underlättar registret över djurhållningsförbud på ovan nämnt sätt i betydande grad administreringen av uppgifter om förbud, och användningen av och tillgången till dem för tillsynen av förbud.

Som registeransvarig föreslås Rättsregistercentralen som lyder under justitieministeriet. Inrättandet av registret medför tilläggs-kostnader av engångsnatur för justitieministeriets förvaltningsområde. Dessa omfattar kostnader för att skapa en databas i registerdatasystemet, anpassning av registret, ändringsarbeten i fråga om registerdatasystemet,

att skapa användarroller för registret (uppgifter för den registeransvarige) samt om sållning och förmedling av uppgifter till jord- och skogsbruksministeriets informationssystem. För dessa uppgifter behövs det förutom de nuvarande resurserna resurser av engångsnatur på 15 dagsverken vid Rättsregistercentralen, 50 dagsverken vid justitieförvaltningens datacentral samt uppskattningsvis 50 dagsverken av leverantörerna av datasystem. Rättsförvaltningsförvaltningscentralens arbete utförs som tjänsteuppdrag, men priset för justitieförvaltningens datacentralers dagsverke är 419 euro. Priset för ett dagsverke från leverantörerna av datasystem har uppskattats till 900 euro, men priset bestäms i sista hand enligt vid varje tidpunkt gällande prisnivå.

Tilläggskostnaderna av engångsnatur för att inrätta registret över djurhållningsförbud uppskattas enligt det ovan angivna för justitieministeriets förvaltningsområde utgöra 70 000 euro, vilket bör beaktas som ett tilläggsanslag i anslagsramen för justitieministeriets förvaltningsområde och i statsbudgeten.

För jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde uppskattas det att det enligt den nuvarande kostnadsnivån innebär kostnader på 100 000 euro för att inrätta en databas i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, skapa och förmedla gränssnitt och användarrättigheter och för nödvändiga ändringsarbeten i fråga om sådana tillämpningar som används och som enligt nuvarande bedömning kan användas för att överföra uppgifter så att de nås av användarna. Dessa kostnader omfattar arbetet för jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral samt det arbete som leverantörerna av datasystem utför. Livsmedelssäkerhetsverkets och Landsbygdsverkets arbete utförs som tjänsteuppdrag. Dessutom uppstår det betydande kostnader av uppbyggnaden av ett nytt system som är avsett att användas av länsveterinärerna och kommunalveterinärerna eller en utvidgning av de begränsade system som för närvarande används. En uppskattning av dessa kostnader är dock för närvarande inte möjlig. De kostnader för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som nämns ovan kan täckas inom ramen

för de medel som har reserverats för den nuvarande verksamheten och de har inte omedelbara konsekvenser för statsbudgeten.

Rättsförvaltningen har för närvarande inte teknisk beredskap att skapa en sådan förfrågningsrätt till registret över djurhållningsregistret som grundar sig på en teknisk anslutning, utan registreringen av uppgifter i informationssystemet för polisärenden har avgjorts på det sätt som det har angetts i den allmänna motiveringen. I det skede då registret inrättas uppstår det kostnader på 10 000 euro för uppdatering av informationssystemet för inrikesministeriets förvaltningsområde. Dessa kostnader kan täckas inom ramen för de resurser och medel som har reserverats för den nuvarande verksamheten.

De årliga driftskostnaderna för registret uppskattas för justitieministeriets förvaltningsområdes del till 8 500 euro och för jord- och skogsbruksministeriets del till 2 000 euro. Det uppskattas att det efter det att registret har inrättats inte uppstår driftskostnader för inrikesministeriets förvaltningsområde.

Enligt propositionen ska en person som ansöker om inskrivning av ett djur i stamboken eller registrering i avelsregistret bekosta ett utdrag beträffande sig själv ur registret över djurhållningsförbud. En avelssammanslutning kan begära det för att kontrollera att sökanden inte har meddelats djurhållningsförbud att äga eller hålla djurarten i fråga. Justitieministeriet har med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) utfärdat en förordning om avgiftsbelagda prestationer som tillhandahålls av justitieministeriet och vissa myndigheter inom dess förvaltningsområde (1493/2007). Enligt förordningen ska den avgift som Rättsregistercentralen för närvarande tar ut som offentlig-rättslig avgift för t.ex. ett straffregisterutdrag vara 10 euro per utdrag. Storleken på den avgift som staten uppbär för en offentlig-rättslig prestation skall motsvara beloppet av statens totala kostnader för prestationen (självkostnadsvärde). Propositionen ökar i någon mån kostnaderna för den verksamhet som bedrivs yrkesmässigt eller som hobby. En inskrivning av ett djur i stamboken eller registrering ökar dock i allmänhet djurets avels- eller försäljningsvärde på ett ekonomiskt betydande

sätt. Kostnaderna för sökanden per djur vore alltså skäligen liten.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte den 25 mars 2008 en arbetsgrupp vars uppdrag var utreda en effektivisering av straffbestämmelserna om djurskydd, djurhållningsförbud, omhändertagande av djur och tagande av djur i beslag. Till medlemmar i arbetsgruppen kallades representanter för jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket (Evi-ra), Rättsregistercentralen och Finlands djurskyddsföreningars förbund (FDF). Som arbetsgruppens permanenta sakkunniga fungerade representanter för justitieministeriet och Finlands Veterinärförbund rf. Arbetsgruppen överlätt sitt betänkande den 29 april 2009.

Om utlåtandet begärdes utlåtande av 57 myndigheter, organisationer eller andra sakkunniginstanser. Huvudparten av remissinstanserna understödde arbetsgruppens förslag om att stifta grovt djurskyddsbrott och om preciseringen av bestämmelsen för lindrigt djurskyddsbrott. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf ansåg dock att förslaget om grovt djurskyddsbrott stred mot proportionalitetsprincipen och att straffskalan för brottet var strängare än i de övriga nordiska länderna.

Huvudparten av remissinstanserna understödde förslagen om en effektivisering av djurhållningsförbud och förverkandepåföljder. Finlands djurskyddsföreningars förbund FDF rf och Djurskyddsförbundet Animaliar ry ansåg att den som har dömts för grovt djurskyddsbrott alltid ska meddelas bestående djurhållningsförbud. Organisationerna i fråga ansåg också att domstolen ska kunna meddela djurhållningsförbud, fastän åklagaren inte har yrkat på det. Helsingfors hovrätt och länsstyrelsen i södra Finland läns föreslog att det i lagen ska föreskrivas en minimi-tid för förbud för viss tid.

Arbetsgruppens förslag innehöll inga lagförslag om inrättande av ett register för djurhållningsförbud. Remissinstanserna ombads dock uttala sig om betänkandets förslag om att inrätta nämnda register. Ett yttrande om detta begärdes också av Ålands landskapsregering. Alla som yttrade sig om detta ansåg

inrättandet av ett register för djurhållningsförbud behövt. Huvudparten ansåg att Rättsregistercentralen var den mest lämpliga som registeransvarig. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Dataombudsmannens byrå ansåg att den registeransvariga bör vara den tillsynsmyndighet som huvudsakligen övervakar djurskydd och jordbruksstöd.

Bestämmelserna om registret över djurhållningsförbud och de tekniska lösningar som har samband med registret bereddes utifrån utlåtandena i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, Landsbygdsverket, Livsmedelssäkerhetsverket och Rättsregistercentralen. I april 2010 inhämtade man utlåtanden om bestämmelserna om registret över djurhållningsförbud vilka ingår i regeringens proposition av 35 myndigheter, organisationer eller andra sakkunniga.

Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag inom justitieministeriet utifrån arbetsgruppens betänkande och de utlåtanden som har kommit in i fråga om förslagen om registret över djurhållningsförbud.

6 6 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition 94/2009 rd till riksdagen med förslag till lagstiftning om föreläggande av böter och ordningsbot och till vissa lagar som har samband med den. I propositionen föreslås det en ändring av 2 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter. I den nu aktuella regeringenspropositionen föreslås det för sin del att det till samma paragraf fogas ett nytt 5 mom. Vid riksdagsbehandlingen av ingressen till lagförslag 1.3 bör det beaktas de eventuella ändringar i paragrafen som har gjorts efter det att propositionen har överlättits.

Avsikten är att under våren 2010 överlåta till riksdagen en regeringensproposition som innehåller ett förslag till lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Man avser i nämnda lagförslag ta in ett omnämnande av att i informationssystemet för polisärenden får registreras uppgifter om gällande djurhållnings-

förbud. Förslaget till lag om registret över djurhållningsförbud som ingår i den nu aktuella regeringspropositionen och lagförslaget i den nämnda propositionen bör när lagarna samtidigt behandlas i riksdagen jämkas samman.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Strafflagen****17 kap. Om brott mot allmän ordning**

14 a §. Grovt djurskyddsbrott. Det föreslås att det till kapitlet fogas en ny 14 a § om grovt djurskyddsbrott. I paragrafen räknas upp grunderna för tillämpningen av bestämmelsen om den grova gärningsformen. Förteckningen över grunderna är uttömmande enligt det sätt som har omfattats vid totalrevideringen av strafflagen. I rekvisitet ska användas den sedvanliga helhetsbedömning som har omfattats i fråga om grova brott. En tillämpning av bestämmelsen ska alltså förutsätta att gärningen förutom att uppfylla de enskilda grunderna också bedömd som en helhet ska vara grov.

Enligt första punkten döms för grovt djurskyddsbrott, om brottet begås på ett synnerligen grymt eller rått sätt och om gärningen också bedömd som en helhet är grov. Samma grund har använts i ett flertal andra av strafflagens kapitel (mord, grov misshandel, grov våldtäkt och grovt rån). Det finns en nyansskillnad mellan råhet och grymhet och därför har de vardera nämnts såväl i de ovan nämnda bestämmelserna som i den nu föreslagna bestämmelsen Tyngdpunkten för råheten ligger i hur grov gärningen är. Att sparka någon i huvudet kan i allmänhet anses som ett rått gärningssätt medan våld som riktar sig mot en försvarslös person kan anses grymt (RP 94/1993 rd, 96II, RP 6/1997 rd).

Ett djurskyddsbrott förutsätter redan i sin grundform grymhet varför det enligt förslaget för gärningsformen förutsätts att gärningen begås på ett synnerligen grymt eller rått sätt. Endast ett djurskyddsbrott som är klart grymmare och rääre än grundrekvisitet för djurskyddsbrott kan bedömas vara grovt. Som en synnerligen rå och grym gärning kan anses t.ex. att tulla eld på djuret, en kontinuerlig tortyr eller misslyckade avlivningsförsök på ett lagstridigt sätt så att djuret åsamkas förlängd och stort lidande. Slagsmål mel-

lan djur eller djurarter (t.ex. hundslagsmål och tuppfäktningar) kan också utgöra sådana element som utvisar att lidandet eller plågan orsakas på ett synnerligen grymt eller rått sätt.

Enligt den andra punkten i momentet döms för grovt djurskyddsbrott, om brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur. Att föremålet för brottet är ett stort antal är en grund för tillämpning av den grova gärningsformen också i fråga om vissa andra brott så som vid grovt narkotikabrott och grov penningförfalskning. Ett mycket stort antal utvisar att verksamheten är storskalig. Det stora antalet djur ska bedömas djurartsvis. För fjäderfä del ska alltså ett mycket stort antal bedömas enligt en annan måttstock än i fråga om kor eller sällskaps- och hobbydjur.

En ägare av produktionsdjur äger i allmänhet ett större antal sådana än det antal sällskaps- och hobbydjur som ägs av en ägare till de sistnämnda. Det förutsätts därför i bestämmelsen att det inte endast är fråga om ett stort antal djur, utan om ett mycket stort antal djur. Ett djurskyddsbrott som riktar sig mot produktionsdjur ska alltså inte nödvändigtvis bedömas som grovt endast på grund av det stora antalet djur. Det kan vara fråga om ett mycket stort antal djur t.ex. om samma aktörsers olagliga verksamhet, t.ex. transportverksamhet, har pågått i årtal eller verksamheten i övrigt har varit exceptionellt omfattande. Ett mycket stort antal djur ska inte ensamt för sig vara tillräckligt för en tillämpning av bestämmelsen, utan det förutsätts dessutom alltid att gärningen också bedömd som en helhet ska kunna bedömas som grov. Via en helhetsbedömning ska det bedömas omständigheter genom vars förhandenvarande gärningen förutom i fråga om tillämpningen av enskilda förutsättningar också i övrigt blir allvarligare än grundformen. Helhetsbedömningen kan inverka också i en lindrande riktning, om det finns för handen omständigheter som utvisar att gärningen trots det mycket stora antalet djur inte kan bedömas vara grov.

Som den tredje tillämpningsgrunden i paragrafen föreslås att genom djurskyddsbrottet

eftersträvas en avsevärd ekonomisk vinning. Också denna grund har använts i ett flertal av strafflagens bestämmelser om grov gärningsform som har samband med ekonomisk verksamhet (grov förskingring, grovt skattebedrägeri). En produktionsrelaterad eller kommersiell verksamhet i fråga om djur syftar ofta till ekonomisk vinning. För att gärningen ska bedömas vara grov ska det förutsättas att det vid verksamheten har eftersträövats avsevärd ekonomisk vinning genom att kringgå djurskyddslagstiftningen. Grunden lappar delvis över grunden som avser ett stort antal djur. Betydande ekonomisk vinning kan dock eftersträvas utan att det nödvändigtvis är fråga om ett stort antal djur. Å andra sidan kan gärningen rikta sig mot ett stort antal djur utan att den vinning som gärningen skapar kan bedömas vara avsevärd. De båda föreslagna grunderna har därför sina egna självständiga tillämpningsområden i bestämmelsen. Också vid tillämpningen av denna grund ska gärningen bedömd som en helhet kunna anses som grov.

Grovt djurskyddsbrott ska på samma sätt som djurskyddsbrott vara straffbart om det begås uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Med gärning avses såväl aktiv verksamhet som underlåtelse. Att lämna djur att dö utan skötsel eller att sjunka ned i dynga under en lång tid kan uppfylla rekvisitet för grovt djurskyddsbrott.

Som straff föreslås på de grunder som anges i den allmänna motiveringen fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

15 §. Lindrigt djurskyddsbrott. I paragrafen föreskrivs för närvarande att om djurskyddsbrottet, med hänsyn till lidandets, smärtans eller plågens art eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för lindrigt djurskyddsbrott dömas till böter. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att det i den förutsätts att lidandet, smärtan eller plågan ska vara ringa. Bestämmelsen ska dessutom på samma sätt som för närvarande förutsätta att gärningen bedömd som en helhet är ringa.

Att avliva ett djur på ett olagligt sätt medför inte nödvändigtvis lidande för djuret, om döden inträffar snabbt. Vid ett brott som har lett till ett djurs död kan det dock som utgångspunkt anses att gärningen i allmänhet

inte kan anses som ringa. Lidandet kan inte heller anses som ringa, om ett djur till följd av brottet och för att undvika fortsatt lidande av djurskyddsrelaterade orsaker måste avlivas.

23 §. Djurhållningsförbud. I paragrafen föreskrivs för närvarande om djurskyddsbrott och om förverkandepåföljder som döms ut på grund av djurhållningsförbud och hasardspel. Det föreslås att paragrafen ändras så att den gäller endast meddelande av djurhållningsförbud. Det föreslås därför att paragrafens rubrik Bestämmelser om påföljder ändras till formen Djurhållningsförbud.

Det föreslås att det i 1 mom. i paragrafen på samma sätt som för närvarande föreskrivs om förutsättningarna för att meddela djurhållningsförbud.

Den som har dömts för grovt djurskyddsbrott ska enligt förslaget samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Domstolen ska dock kunna avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Ett förbud är alltså huvudregel och att avstå från att meddela förbud ett undantag som särskilt ska motiveras. De särskilda grunderna ska ha samband med syftena för att meddela ett djurhållningsförbud, dvs. en bedömning av situationen med hänsyn till att trygga djurens välfärd. Behovet av ett förbud bör bedömas såväl med hänsyn till att trygga de djur som har varit föremål för brott som att förebygga nya brott. Ett sådant som undantag fungerande särskilt vägande skäl som avses i momentet kan vara t.ex. att brottet begås under exceptionella levnadsförhållanden i ljust av vilket det kan bedömas att han eller hon inte längre återfaller i brott.

De djur som är föremål för brott kan inte samtidigt förklaras förverkade till staten, om inte den dömde samtidigt meddelas djurhållningsförbud. De gärningar som avses i bestämmelsen om grovt djurskyddsbrott är till sin art synnerligen grova och utvisar i allmänhet hos sin gärningsman en allvarlig likgiltighet inför djurens välfärd. Att lämna de djur som varit föremål för brott i en sådan persons ägo som har dömts för grovt djurskyddsbrott kan alltså mycket sällan ha acceptabla särskilt vägande skäl med hänsyn till att trygga djurens välfärd.

Att undantagsvis avstå från att meddela förbudet bör också bedömas utifrån den kommandeverksamheten för den som har dömts för grovt djurskyddsbrott. När domstolen överväger förbudet bör den bedöma risken för återfall i brott såväl med hänsyn till de djur som har varit föremål för brottet som nya djur som den dömda eventuellt skaffar. I ljuset av detta vore det eventuellt inte nödvändigt att i alla situationer meddela djurhållningsförbud t.ex. en verkställande direktör för ett bolag som på grund av brottet förlorat sin ställning i bolaget som är specialiserat på produktionsdjur. Om det å andra sidan finns en fara för att den dömda i fråga efter domen fortsätter ekonomisk verksamhet som avser djur, kan ett djurhållningsförbud djurartsvis vara motiverat. Situationer där ett förbud för en person som gjort sig skyldig till grovt djurskyddsbrott inte ens som begränsat vore nödvändigt för att förebygga nya brott är alltså i praktiken sällsynta och utgör undantag.

I momentet ska dessutom föreskrivas att den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott samtidigt kan meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen och 39 § i lagen om transport av djur döms för djurskyddsförseelse och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Det föreslås inga ändringar av grunderna för att meddela djurhållningsförbud i dessa situationer i förhållande till nuläget.

På de grunder som anges i den allmänna motiveringen föreslås det att djurhållningsförbud ska meddelas på yrkande av åklagaren.

I 2 mom. i paragrafen definieras djurhållningsförbud. Enligt definitionen får den som har meddelats djurhållningsförbud medan förbudet varar inte äga, hålla eller sköta djur och inte heller annars sörja för djurs välfärd. Av de orsaker som anges i den allmänna motiveringen har förbudet i förhållande till nuläget utvidgats att gälla också ägande av djur.

Domstolen ska dock kunna förordna att den som har meddelats förbud fortsättningsvis helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brottet och som ägs av honom eller henne då beslutet meddelades, om det är

möjligt att fastslå dem i beslutet. Möjligheten till en avvikelse gäller endast ägandet av sådana djur, inte att sköta dem eller annars sörja för deras välfärd.

På det sätt som det har konstaterats i den allmänna motiveringen gör möjligheten till en avvikelse det genomförbart att den som har meddelats djurhållningsförbud fortsättningsvis helt eller delvis kan äga en utomlands placerad värdefull travhäst eller i fråga om sitt avelsvärde värdefulla exemplar av sin nötboskap t.ex. med tanke på en kommande generationsväxling. Dessa kan utgöra sådana särskilda skäl som avses i bestämmelsen. Att tillåta ägande kan dock aldrig gälla djur som har varit föremål för brottet. Det är skäl att förklara de djur som har varit föremål för brottet förverkade till staten och detta är möjligt endast, om de omfattas av ett djurhållningsförbud.

Möjligheten till en avvikelse kan också gälla endast de djur som den som har meddelats förbud ägde när beslutet meddelades. Det är alltså inte möjligt att ge tillstånd till att den som har meddelats förbud under förbudet får skaffa nya djur i sin ägo. Denna begränsning gäller också sådan avkomma som sådana djurexemplar som under djurförbudet har lämnats i hans eller hennes ägo. Av praktiska skäl förutsätts det också att ett djur vars ägande tillåts kan fastslås i beslutet. Detta förutsätter en tillräcklig individualisering av djuret med hänsyn till ägandet.

På samma sätt som för närvarande ska förbudet kunna meddelas att gälla vissa djur eller djurhållning i allmänhet.

Att meddela ett allmänt djurhållningsförbud kan vara motiverat åtminstone då skötseln och näringstillförseln har underlåtit i så hög grad att djuret har avlidit eller man har varit tvungen att med stöd av 44 § i djurskyddslagen avliva djuret av djurskyddsrelaterade orsaker. En sådan person förmår i allmänhet inte sörja för djur oberoende av dess art. Grunder för att meddela ett allmänt djurhållningsförbud finns i allmänhet också när en person har dömts för sådana gärningar eller underlåtelser som riktar sig mot flera olika djurarter och som inte är ringa.

Ett begränsat djurhållningsförbud kan vara motiverat t.ex. när gärningen riktar sig mot endast en djurart och det inte finns skäl att

anse att personen utifrån gärningen är olämplig eller oförmögen att sörja för andra djurarter. Ett begränsat djurhållningsförbud kan vara motiverat också när en person har djur som hör till flera djurarter och han eller hon har underlåtit skötseln av endast djur som hör till en djurart, men skött väl om de andra. Ett begränsat förbud är i ett sådant fall motiverat, framförallt om gärningen inte har varit särskilt grov.

På samma sätt som för närvarande ska ett djurhållningsförbud också kunna meddelas en person som i egenskap av otillräknelig med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen lämnas utan straff. Möjligheten att meddela förbud föreslås dock bli utvidgad så att den också gäller situationer som avses i 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i strafflagen. Punkt 4 som det hänvisas till gäller situationer där en person som har konstaterats skyldig meddelas domseftergift på en s.k. skälighetsgrund. Eftersom djurhållningsförbud meddelas för att trygga djuren, kan det finnas grunder för att meddela det, fastän en person meddelas domseftergift t.ex. på grund av i punkten nämnda social- och hälsovårdsåtgärder. En persons hälsotillstånd kan göra honom eller henne oförmögen att sörja för djurens välfärd.

I 6 kap. 12 § 5 punkten i strafflagen är grunden för domseftergift för sin del att brottet inte på grund av bestämmelserna om gemensamt straff väsentligt skulle inverka på det totala straffet. Om vid bestämmandet av det av gemensamma straffet den åtalades övriga brottslighet är mycket allvarlig, t.ex. grova narkotikabrott eller misshandlar, skulle böter för ett djurskyddsbrott eller en djurskyddsförseelse på det sätt som avses i bestämmelsen eventuellt inte väsentligt inverka på det totala straffet. Fastän domstolen alltså på denna grund meddelar domseftergift för djurskyddsbrottet, är det motiverat att meddela ett djurhållningsförbud för att trygga djuren när förutsättningarna enligt 1 mom. uppfylls.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska ett förbud på samma sätt som för närvarande kunna meddelas för viss tid eller så att det blir bestående. Av de skäl som anges i den allmänna motiveringen ska ett djurhållningsförbud för viss tid dock meddelas för minst ett år.

För närvarande föreskrivs inte någon minimi-tid för förbudet.

Det föreslås att det i momentet skrivs in de grunder som ska vara för handen för att ett förbud ska kunna meddelas så att det blir bestående. De grunder som föreskrivs i lag är uttömmande, dvs. det är möjligt att meddela ett bestående förbud endast i de situationer som nämns i lagen och då de förutsättningar som där nämns uppfylls. I övriga fall vore det på samma sätt som för närvarande möjligt att meddela förbudet för viss tid, vid behov eventuellt som ett mycket långt förbud.

I momentet talas det i stället för om den dömde om den som meddelas förbud för att nämnda grunder ska kunna tillämpas också på en person som i egenskap av otillräknelig har lämnats utan straff med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen samt tillämpats grunderna i 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten för att meddela domseftergift.

Ett bestående djurhållningsförbud kan för det första meddelas en person som har gjort sig skyldig till grovt djurskyddsbrott och kan anses bestående olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd. Ett grovt djurskyddsbrott utvisar i allmänhet redan som utgångspunkt hos sin gärningsman en allvarlig likgiltighet inför djurens välfärd. Man kan dock göra sig skyldig till grovt djurskyddsbrott som mycket ung när en människas personlighet först håller på att utformas. Att meddela ett bestående djurhållningsförbud, dvs. ett förbud som varar livet ut, ska enligt förslaget komma i fråga endast om den dömde kan anses bestående oförmögen till eller olämplig för djurhållning eller ägande av djur. Vid bedömningen kan man beakta arten av den dömdes gärning, tidigare verksamhet eller någon annan utredning som är av betydelse med hänsyn till de personliga egenskaperna hos den som ska meddela djurhållningsförbud.

Den andra grunden för att meddela ett bestående djurhållningsförbud ska vara att den som meddelas förbud redan tidigare lagakraftvunnet har meddelats djurhållningsförbud för viss tid. Prövningen om huruvida ett nytt förbud ska meddelas så att det blir bestående har i förslaget inte bundits till det att det att det har begåtts ett nytt brott medan det ti-

digare förbudet har gällt. Också ett brott som har begåtts efter det att det föregående förbudet för viss tid har upphört kan enligt domstolens prövning och under de förutsättningar som nämns i bestämmelse leda till att det nya förbudet meddelas så att det blir bestående. Det är dock inte skäligt och rättproportionerligt att kännedom om förbud som upphört skulle inverkar så att ett nytt bestående förbud meddelas på obestämd tid i framtiden. Vid prövningen av huruvida det nya förbudet ska vara bestående kunde kännedomen om förbudet som har upphört i praktiken beaktas så länge som uppgiften om det gällande djurförbudet framgår av registret över djurhållningsförbud eller uppgifter om ett förbud som har upphört framgår av arkivregistret i registret över djurhållningsförbud. I förslaget till lag om registret över djurhållningsförbud föreslås det att uppgifterna om upphörda djurhållningsförbud ska utplånas ur arkivregistret senast efter fem år från det att förbudet har upphört.

Det föreslås att det i registret över djurhållningsförbud också antecknas förbud som inte har vunnit laga kraft, eftersom förbudet gäller även om det överklagas. Vid tillämpningen av den nu aktuella bestämmelsen ska det dock förutsättas att ett tidigare förbud för viss tid är slutligt, dvs. har vunnit lag kraft för att det ska kunna inverka på meddelandet av ett nytt bestående förbud.

Dessutom ska det på samma sätt som även i 1 punkten förutsättas att den som ska meddelas förbud kan anses bestående oförmögen eller olämplig att äga eller hålla djur. Vid bedömningen ska allts beaktas den helhet som tidigare meddelade förbud och den gärning som ska straffas utgör och den verkan den har för att trygga djurens välfärd.

Den tredje grunden för att meddela ett bestående djurhållningsförbud ska vara att den som meddelas förbud har en svag hälsa. Svagheten i hälsotillståndet nämns för närvarande i 6 kap. 7 § 2 punkten som en skälighetsgrund. I den nu föreslagna bestämmelsen ska samma grund beaktas som en omständighet vars existens djurskyddsrelaterade orsaker kan motivera ett bestående djurhållningsförbud, om den som har gjort sig skyldig till ett djurskyddsbrott anses bestående oförmö-

gen eller olämplig att äga eller hålla djur eller sörja för deras välfärd.

En svag hälsa innebär t.ex. att den som meddelas förbud har en bestående alvarlig sjukdom som kan föranleda oförmåga att sörja för djurs välfärd. En med högre ålder ökad eventuell dementi kan vara en grund som har samband med svag hälsa liksom även en fysisk försvagning förorsakad av åldrande. Denna grund kan tillämpas också på en som har lämnats utan straff i egenskap av otillräknelig och som redan för närvarande och enligt det föreslagna 2 mom. kan meddelas djurhållningsförbud. Omständigheterna i fråga är sådana som har samband med den person som faller utanför hur klandervärd av eller allvarlig den gärning är som ska straffas. Denna grund kan därför tillämpas oberoende av graden eller arten av djurskyddsbrott under de förutsättningar som föreskrivs i 1 och 3 mom. i paragrafen.

På samma sätt som för närvarande gäller enligt 4 mom. i paragrafen ett djurhållningsförbud även om det överklagas. Om dock domstolen i enlighet med 23 a § 4 mom., som det redogörs för nedan, förbjuder verkställigheten av en dom om förverkande av djur till staten, gäller djurhållningsförbudet inte djur som hålls i enlighet med domstolens förordnande. Om en person håller djur i en situation där domstolen uttryckligen har tillåtit detta, vore det inkonsekvent om personen samtidigt vore underkastad ett djurhållningsförbud och då trots domstolens uttryckliga ställningstagande gör sig skyldig till brott mot djurhållningsförbud, dvs. en straffbar gärning. Att avgränsa ett djurhållningsförbud på angivet sätt säkerställer att en person inte gör sig skyldig till brott mot förbudet då han eller hon håller djur i enlighet med domstolens förordnande om verkställighet av förverkandepåföljden.

23 a §. Förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott. Det föreslås att det till kapitlet fogas en ny 23 a § om förverkandepåföljder som gäller djur. För närvarande föreskrivs om dessa förverkandepåföljder i strafflagens 17 kap. 23 § om förverkandepåföljder.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs det att djur som avses i djurhållningsförbud och som hålls eller ägs av den som meddelas djurhåll-

ningsförbudet vid den tidpunkt när beslutet meddelas ska dömas förverkade till staten. Ovan i 23 § föreslås det att djurhållningsförbud utvidgas att gälla också ägande av djur. Enhetligt med detta ska också en förverkandepåföljd gälla djur för vilka gäller djurhållningsförbud och som vid den tidpunkt när beslutet meddelas ägs av gärningsmannen. Bestämmelsen motsvarar i övrigt den nuvarande regleringen.

Att bryta mot djurhållningsförbud eller att vara mellanhand för någon annan för kringgående av djurhållningsförbud är med stöd av 54 § 2 mom. 2 punkten i djurskyddslagen straffbart som djurskyddsförseelse. Enligt det föreslagna 1 mom. ska dömas förverkade också de djur som i de ovan angivna situationerna har varit föremål för ett brott mot djurhållningsförbud. På samma sätt som för närvarande är det obligatoriskt att på grund av brott mot djurhållningsförbud döma ut en förverkandepåföljd som gäller djur.

På samma sätt som även för närvarande avses med brott mot förbud att den som har meddelats förbud själv bryter mot förbudet genom att i strid med förbudet hålla eller äga djur eller att en annan person är mellanhand för kringgående av förbudet (RP 80/2000 rd). Det ska observeras att den som är mellanhand för en annan inte för närvarande och inte heller enligt den föreslagna 23 § 1 mom. kan meddelas djurhållningsförbud för detta, men att trots detta de djur som han eller hon har hållit för att kringgå ett djurhållningsförbud som har meddelats en annan person bör dömas förverkade.

Förverkandepåföljden döms ut oberoende av vem som äger de djur som döms förverkade. Om djuren ägs av någon annan än den som meddelas djurhållningsförbud, föreskrivs det i 3 mom. en möjlighet för honom eller henne att avhämta djuren. Situationen förblir oförändrad också vad gäller en sådan förverkandepåföljd som döms ut på grund av ett brott mot djurhållningsförbud. På en sådan påföljd har för närvarande i 57 § 2 mom. i djurskyddslagen inte tillämpats strafflagens bestämmelser i 10 kap. 6 § om inskränkningar i förverkande av annans egendom som är föremål för brott (RP 80/2000 rd).

I enlighet med den sista meningen i 1 mom. i paragrafen ska i andra hand den

som har gjort sig skyldig till brott mot djurhållningsförbud dömas att förverka värdet på djuren i stället för de djur som har varit föremål för djurhållningsförbud. Om förverkandet av värdet i dessa fall föreskrivs för närvarande genom att det i 57 § 2 mom. i djurskyddslagen hänvisas till 10 kap. 8 § i strafflagen. Förverkande av värde är fortsättningsvis motiverat i dessa situationer på grund av bestämmelsens förebyggande verkan. Genom bestämmelsen betonas att det för den som har meddelats djurhållningsförbud inte i någon situation lönar sig att hålla djur i strid med förbudet (RP 80/2000 rd). Den sekundära värdekonfiskationen kommer i fråga när ett djur som har hållits i strid med förbudet inte kan dömas förverkat till staten för att djuret har avlidit, behörigt och bestående har överlåtits till en annan person, dolts eller annars finns utom räckhåll för verkställighet.

I paragrafens 2 mom. ska för det första föreskrivas att en förverkandepåföljd som avses i 1 mom. döms ut på yrkande av åklagaren. Ovan i den allmänna motiveringen har behandlats de orsaker varför domstolen inte längre ska döma ut förverkandepåföljder på tjänstens vägnar.

I 10 kap. 9 § i strafflagen finns en allmän bestämmelse om att förverkandepåföljd döms ut på yrkande av åklagaren. I paragrafen bestäms dessutom att det i strafforderförfarande är den som framställer straffanspråket som framställer yrkandet. Denne är i allmänhet en polisman. Ett djur som föremål för en förverkandepåföljd är dock exceptionellt och ett arrangemang som avses nedan i 3 mom. kan inte genomföras på ett behörigt sätt annat än med domstolens förordnande. Av denna orsak kan det inte anses sakligt att sådana förverkandepåföljder som avses i 1 mom. kan bestämmas i strafforderförfarande. Därför föreskrivs det i det föreslagna momentet att en förverkandepåföljd döms ut endast på yrkande av åklagaren och i bestämmelsen föreskrivs inte en möjlighet att yrka på förverkandepåföljd i strafforderförfarande.

För det andra föreskrivs det i momentet om att på förverkandepåföljder som avses i 1 mom. tillämpas 10 kap. 1 § och 11 § 3 mom. i strafflagen. I den först nämnda paragrafen föreskrivs om allmänna förutsättningar för förverkandepåföljder. En förut-

sättning för att döma ut en förverkandepåföljd är att det har begåtts ett brott. I 11 § 3 mom. i kapitlet föreskrivs att om den egendom som döms förverkad belastas av en säkerhetsrätt, är innehavaren av denna berättigad till betalning ur egendomens värde.

Enligt momentet tillämpas på förverkandet av sådant värde som avses i 1 mom. jämningsbestämmelserna i 10 kap. 10 § i strafflagen. Enligt paragrafen behöver en förverkandepåföljd inte helt eller delvis dömas ut, om egendomens värde är obetydligt, om gärningsmannen inte döms till straff med påföljdskaraktär eller om förverkandepåföljden med hänsyn till brottets och föremålets eller egendomens art, svarandens ekonomiska ställning samt övriga omständigheter vore oskäligt att döma ut förverkandepåföljden. Förverkande av värdet i de situationer som avses i 1 mom. kan bli oskäligt strängt och de facto få karaktären av straff om det i dessa situationer vore obligatoriskt utan en jämningsmöjlighet.

Utgångspunkten är att värdet förverkas till fullt värde. En jämkning kan komma i fråga närmast när ett förverkande av värdet är mycket strängt med hänsyn till den ekonomiska ställningen för den som har brutit mot djurhållningsförbudet. Också arten av brottet mot förbudet kan vara av betydelse. Om gärningsmannen har varit tvungen att sörja för djuret i omständigheter som kan förliknas vid ett nödläge, man har brutit mot förbudet under en kort tid eller annars i ringa mån och djuren inte har kunnat orsakas men av detta, kan förverkandet av värdet jämkas. Också gärningsmannens otillräknelighet kan vara av betydelse. Å andra sidan ska man förhålla sig särskilt försiktigt till en jämkning när man genom brottet mot förbudet har eftersträvat ekonomisk vinning.

I slutet av momentet föreskrivs det att på andra förverkandepåföljder än de som avses i 1 mom. tillämpas det som i 10 kap. i strafflagen föreskrivs om förverkandepåföljder. Bestämmelserna i 10 kap i strafflagen iakttas t.ex. när det gäller förverkande av vinning av och hjälpmedel för brott. Motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i 57 § 3 mom. i djurskyddslagen.

Det föreslås att det i 3 mom. föreskrivs att domstolen ska kunna förordna att berörda

person ska ges ett tillfälle att själv sälja eller annars överlåta de djur som han eller hon äger och som avses i förbudet. I den nuvarande lagstiftningen finns det en motsvarande bestämmelse som dock är avgränsad att gälla endast sådana djur som inte har varit föremål för brott. Enligt förslaget kan domstolen ge tillstånd till att också sådana djur som har varit föremål för brott säljs på försorg av den berörda personen och för dennes räkning innan förverkandepåföljden verkställs. Förverkandepåföljden kan gälla sådana djur som den dömda äger och som har ett högt avelsvärde och i fråga om vilka verkställigheten på ett annat sätt av en förverkandepåföljd i samband med ett djurhållningsförbud kan vara oskälig.

Om en förverkandepåföljd gäller djur som helt eller delvis ägs av någon annan än den som har meddelats djurhållningsförbud, kan den personen ges tillfälle att avhämta djuren. Det finns en motsvarande bestämmelse i den nuvarande lagen. Det ska observeras att fastän en utomstående ägare avhämtar djuren, ska den som har meddelats djurhållningsförbud trots det avstå från sin ägarandel i djuret. För tydlighetens skull föreskrivs det i momentet att en utomstående delägare får djuren i sin besittning utan ersättning. Med andra ord uppstår det för honom eller henne inte en skyldighet att ersätta den som meddelats förbud för dennes andel i djuret. Med hänsyn till den sistnämnde kan regleringen inte anses oskälig, eftersom en överlåtelse till en delägare är ett alternativ till att egendomen konfiskeras, vilket sker utan ersättning.

Ur en utomstående delägars synvinkel har det kunnat vara fråga om att han eller hon har överlåtit djuret för skötsel till gärningsmannen som inte på ett behörigt sätt har fullgjort sina uppgifter. Om det finns flera delägare, kan domstolen bestämma vem av dem som ska avhämta djuren. Ett sådant förordnande inverkar inte på de övriga delägarnas ställning. Gärningsmannen förlorar sitt delägarskap i fråga om djuren. Detta delas mellan de övriga delägarna i proportion till deras ägande.

I propositionen föreslås det dessutom att det i domen ska sättas ut en tid inom vilken djuren ska överlåtas eller avhämtas. En tidsfrist underlättar verkställigheten av förver-

kandepåföljden och gör den klarare. Tidsfristen avgörs alltid från fall till fall och den bör sättas ut så kort som möjligt, dock så att överlåtelsen eller avhämtningen ska vara ett realistiskt genomförbart alternativ till förverkandepåföljden. Som utgångspunkt bör det inte sättas ut en längre än en några veckors tidsfrist. Att sätta ut tidsfristen så kort som möjligt förebygger den möjlighet att djuren råkar ut för ett nytt djurskyddsbrott.

Utgångspunkten är att domstolen dömer djuren förverkade till staten. Om domstolen ger ett sådant tillfälle att överlåta eller avhämta djuren och om djuren överläts eller avhämtas i enlighet med domen, förfaller förverkandepåföljden.

I 4 mom. i paragrafen föreslås det att en dom som gäller förverkande av djur till staten kan verkställas även om den överklagas. Om domstolen ger ett tillfälle som avses i 3 mom. att överlåta eller avhämta djuren eller om det annars finns särskilt vägande skäl till det, ska domstolen förordna att förverkandepåföljden inte ska verkställas förrän den tidsfrist som avses i 3 mom. löper ut eller förrän något annat bestäms i saken eller förverkandepåföljden annars är verkställbar.

Huvudregeln är att förverkandepåföljden verkställs så snart det är möjligt. Om domstolen ger ett tillfälle att överlåta eller avhämta djuren inom tidsfristen, skulle det å andra sidan finnas en konflikt, om man samtidigt kunde rikta verkställighetsåtgärder mot dem. Domstolen ska därför alltid förordna att verkställighetsåtgärder inte får vidtas under den tid som har getts för att överlåta eller avhämta djuren. Detta förhindrar dock inte att vidta nödvändiga åtgärder för att djuren under nämnda tid inte ska bli föremål för ett nytt djurskyddsbrott. Om en sådan fara är för handen, ska domstolen naturligtvis inte ge en möjlighet till att överlåta eller avhämta djuren.

Om djuren överläts eller avhämtas i enlighet med domen, förfaller förverkandepåföljden på ovan angivet sätt och det finns alltså till denna del inte någonting att verkställa. Om å andra sidan det tillfälle som domstolen har gett inte utnyttjas, får man vidta verkställighetsåtgärder genast då tidsfristen har löpt ut.

Oberoende av den ovan nämnda huvudregeln är det dock motiverat att domstolen av särskilda skäl vid andra än överlåtelse- och avhämtningssituationer får förordna att verkställighetsåtgärder inte genast får vidtas. Ett särskilt skäl kan vara för handen t.ex. när en omedelbar verkställighet innebär oåterkallelig och beaktansvärd skada för någon, och att syftet med förverkandepåföljden inte ens kräver en omedelbar verkställighet. T.ex. när det gäller ett mycket värdefullt avelsdjur kan verkställighetsåtgärden vara avlivning för vars uppskjutande i vissa fall kan komma i fråga ett domstolsförordnande om att verkställighetsåtgärder inte får vidtas i enlighet med huvudregeln.

I momentet hänvisas det också till att domstolen kan förordna att verkställighetsåtgärder inte får vidtas förrän något annat bestäms. I praktiken bestämmer fullföljdsdomstolen annat om frågan. Om igen den lägre instansens avgörande inte överklagas, vinner det laga kraft efter besvärstidens utgång. Domen är då verkställbar enligt de allmänna bestämmelserna, och domstolen behöver längre inte med stöd av slutet av momentet särskilt uttala sig om att domen är verkställbar.

23 b §. Förverkandepåföljd som har samband med hasardspel. Till den nya 23 b § överförs den i sakligt hänseende oförändrade bestämmelsen om förverkandepåföljd som har samband med hasardspel. Bestämmelsen ingår för närvarande i 23 § 4 mom.

24 §. Juridiska personers straffansvar. Bestämmelserna om juridiska personers straffansvar tillämpas för närvarande enligt 14 § i kap. på djurskyddsbrott. I propositionen föreslås det att det stiftas en bestämmelse om grovt djurskyddsbrott. Det föreslås att juridiska personers straffansvar utsträcks att gälla också den grova formen för djurskyddsbrott.

1.2 Djurskyddslagen

50 §. Handräckning. I 3 mom. i paragrafen föreskrivs om den tjänstehjälp som kommunalveterinären är skyldig att ge vid verkställighet av förverkandepåföljder som gäller djur. I samband med att lagen om verkställighet av böter trädde i kraft år 2002 överför-

des verkställigheten av förverkandepåföljder från utmätningsmännen till polisinsrättningar. Det föreslås därför att momentet kompletteras så att kommunalveterinären vid behov ska ge polisinsrättningen handräckning vid verkställigheten av en förverkandepåföljd som gäller djur.

53 §. Hänvisningsbestämmelser som gäller straff. Paragrafens rubrik djurplågeri föreslås ändrad så att den får formen hänvisningsbestämmelser som gäller straff. Djurplågeri som brottsbenämning ska inte längre användas, vare sig i strafflagen eller någon annanstans i lagstiftningen.

I paragrafen hänvisas det för närvarande till strafflagens 17 kap. 14 § om djurskyddsbrott och 15 § om lindrigt djurskyddsbrott. I paragrafen föreslås det en hänvisning till strafflagens 14, 14 a och 15 § om djurskyddsbrott.

54 §. Djurskyddsförseelse. I 1 mom. i paragrafen hänvisas det för närvarande till 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen. Eftersom enligt propositionen den nämnda 23 § i sin helhet gäller djurhållningsförbud, föreslås det en ändring av hänvisningen så att den gäller 23 §. På de grunder som anges i 53 § föreslås det att hänvisningen ändras till 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen.

55 §. Djurhållningsförbud. I 1 mom. i ska på samma sätt som för närvarande finnas en hänvisning till strafflagens bestämmelse om djurhållningsförbud, dvs. till den föreslagna 17 kap. 23 § i strafflagen. Det föreslås att det i 2 mom. föreskrivs att domstolen är skyldig att underrätta Rättsregistercentralen om avgöranden om djurhållningsförbud. Rättsregistercentralen är registeransvarig för registret över djurhållningsförbud. Också fullföljdsdomstolen ska meddela den registeransvarige, om den har förbjudit verkställigheten av en dom som gäller djurhållningsförbud.

57 §. Förverkandepåföljd. I 1 mom. i paragrafen finns för närvarande en hänvisning om att om förverkandepåföljder som gäller djur och som döms ut i samband med att djurhållningsförbud meddelas bestäms i 17 kap. 23 § 2 mom. strafflagen. I propositionen föreslås det att det i den nya 17 kap. 23 a § i strafflagen ska föreskrivas om förverkandepåföljder som döms ut på grund av brott mot djurhållningsförbud. Det förslås därför att hänvis-

ningen i momentet ändras så att den motsvarar den föreslagna regleringen.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs för närvarande om förverkandepåföljder som döms ut på grund av brott mot djurhållningsförbud. Det föreslås i propositionen att om saken ska föreskrivas i den nya 17 kap. 23 a § i strafflagen. Det nuvarande 2 mom. är därför onödigt och den föreslagna hänvisningen i 1 mom. täcker också dessa fall.

Enligt det nuvarande 3 mom. ska i övrigt 10 kap. strafflagen iakttas. Med hänvisningen avses att t.ex. på förverkande av vinning från brott eller hjälpmedel vid brott tillämpas strafflagens allmänna bestämmelser om påföljder. Det föreslås att om saken föreskrivs i 17 kap. 23 a § 2 mom. i strafflagen. Paragrafens nuvarande 3 mom. är därför onödigt.

1.3 Lagen om verkställighet av böter

2 §. Påföljders verkställbarhet. Det föreslås att det i det nya 5 mom. i paragrafen föreskrivs en hänvisningsbestämmelse till 17 kap. 23 a § 4 mom. i strafflagen. I den bestämmelse i strafflagen som det hänvisas till föreskrivs om verkställbarheten av en förverkandepåföljd som har samband med ett djurskyddsbrott och som gäller djur.

1.4 Lagen om transport av djur

40 §. Hänvisningsbestämmelser om straff. I 2 mom. i paragrafen hänvisas det för närvarande till strafflagens 17 kap. 14 § om djurskyddsbrott. Eftersom det i den nya 17 kap. 14 a § föreslås att det föreskrivs om grovt djurskyddsbrott, måste hänvisningen ändras så att den motsvarar förslaget. Det föreslås att det i paragrafen hänvisas till strafflagens 17 kap. 14, 14 a och 15 § om djurskyddsbrott.

1.5 Lagen om försöksdjursverksamhet

38 §. Hänvisningsbestämmelser om straff. Det hänvisas i paragrafen för närvarande till strafflagens 17 kap. 14 § om djurskyddsbrott och 15 § om lindrigt djurskyddsbrott. Eftersom det föreslås att det i den nya 17 kap. 14 a § i strafflagen ska föreskrivas om grovt djurskyddsbrott måste hänvisningen ändras så att

den motsvarar förslaget. Det föreslås att det i paragrafen hänvisas till strafflagens 17 kap. 14, 14 a och 15 § om djurskyddsbrott.

1.6 Lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

18 §. *Avbrytande av utbetalningen av stöd och återkrav i vissa situationer.* I paragrafen föreskrivs om avbrytande och återkrav i vissa situationer av stöd för djurens välbefinnande och stöd enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser. Det hänvisas i paragrafen för närvarande till strafflagens 17 kap. 14 § om djurskyddsbrott och 15 § om lindrigt djurskyddsbrott. Eftersom det i den nya 17 kap 14 a § i strafflagen föreslås att det föreskrivs om grovt djurskyddsbrott, måste hänvisningen ändras så att den motsvarar förslaget. Det föreslås att det i paragrafen hänvisas till strafflagens 17 kap 14, 14 a och 15 § om djurskyddsbrott. I övrigt bevaras paragrafen oförändrad i sakligt hänseende.

1.7 Lag om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

16 §. *Allmänna grunder för sänkning av stöd.* I paragrafen föreskrivs det om att stöd för husdjursskötsel kan lämnas obehjäljat eller betalningen av stöd avbrytas på grund av brott. För närvarande hänvisas det i momentet till strafflagens 17 kap 14 § om djurskyddsbrott och 15 § om lindrigt djurskyddsbrott. Eftersom det i den nya 17 kap 14 a § i strafflagen föreslås att det föreskrivs om grovt djurskyddsbrott, måste hänvisningen ändras så att den motsvarar förslaget. Det föreslås att det i 4 mom. i paragrafen hänvisas till strafflagens 17 kap 14, 14 a och 15 § om djurskyddsbrott. I övrigt bevaras paragrafen oförändrad i sakligt hänseende.

1.8 Lagen om registret över djurhållningsförbud

1 §. *Registret över djurhållningsförbud och dess användningsändamål.* I paragrafen föreskrivs det om registret över djurhållningsför-

bud, den registeransvarige och registrets användningsändamål. Enligt 1 mom. i paragrafen förs registret över de djurhållningsförbud som domstolarna meddelar med stöd av 17 kap 23 § i strafflagen. Registret är riksomfattande och förs av Rättsregistercentralen på grundval av de meddelanden som domstolarna förmedlar till den.

Till Rättsregistercentralen hör i dess egenskap av registeransvarig alla de uppgifter som föranleds av uppgiften som registeransvarig enligt personuppgiftslagen. Rättsregistercentralen svarar för uppgiften som har samband med att uppgifterna lämnas ut, utplånas och att informationsbehandlingen är lagenlig.

I förslaget förutsätts det inte att ett djurhållningsförbud som en domstol har meddelat och som ska registreras i registret över djurhållningsförbud ska ha vunnit laga kraft. Ett djurhållningsförbud gäller redan för närvarande och enligt det föreslagna 17 kap. 23 § 4 mom. i strafflagen även om det överklagas. Också en förverkandepåföljd som gäller djur i en dom om djurhållningsförbud kan enligt det föreslagna 17 kap. 23 a § 4 mom. verkställas även om domen överklagas. Av registret ska därför framgå också sådana förbud som inte har vunnit laga kraft.

Om domstolarnas meddelanden om djurhållningsförbud föreskrivs för närvarande i 55 § 3 mom. i djurskyddslagen. Genom det nu aktuella förslaget föreslås det att nämnda paragraf ändras så att meddelandena i framtiden sänds till Rättsregistercentralen i stället för till Livsmedelssäkerhetsverket.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om registrets användningsändamål. Registret förs för tillsyn av att djurskyddsförbud iakttas.

2 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* I paragrafen definieras lagens förhållande till allmänna lagar i ämnet. På offentligheten hos uppgifter och handlingar och på utlämnande av dem tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På behandlingen av personuppgifter tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i personuppgiftslagen.

På behandlingen av uppgifter i registret över djurhållningsförbud tillämpas ovan nämnda allmänna lagar, om inte det inte föreskrivs annat i de föreslagna specialbe-

stämmelserna i den föreslagna lagen. Att bestämmas enligt de allmänna lagarna kvarblir alltså som huvudregel den registeransvariges skyldigheter, fysiska personers rätt att kontrollera uppgifter som registrerats om dem själva och offentligheten för de uppgifter som registrerats i systemet.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt förslaget är uppgifterna i registret över djurhållningsförbud sekretessbelagda. Det nu aktuella lagförslaget innehåller specialbestämmelser om i vilka situationer förutom de som reglerats i offentlighetslagen det kan lämnas ut sekretessbelagda uppgifter som har registrerats i systemet (4-6 §).

Enligt 23 § i offentlighetslagen är personer som får uppgifter ur registret över djurhållningsförbud skyldiga att inte röja uppgifter som de har fått på detta sätt. Tystnadsplikten gäller också den som har fått en sekretessbelagd uppgift med stöd av lag eller med ett med stöd av lag beviljat tillstånd, om det inte framgår annat av lagen eller tillståndet som har beviljats med stöd av den.

3 §. Registrets informationsinnehåll. Det föreslås att det i paragrafen tas in en bestämmelse om registrets informationsinnehåll. För att individualisera den person som har meddelats djurhållningsförbud föreslås det att det i registret registreras personens namn, personbeteckning och kontaktuppgifter, dvs. i praktiken hemadressen.

I registret ska också registreras uppgifterna på den domstol som har meddelat domen, tidpunkten för avgörandet samt övriga uppgifter för att individualisera avgörandet. I registret ska också registreras förbudets innehåll och längd. Förbudets innehåll avser de uppgifter som avses i 17 kap. 23 § i strafflagen, dvs. uppgifter om huruvida förbudet är allmänt eller avgränsat att gälla endast vissa djurarter. I registret ska också anmälas de undantag som domstolen med stöd av nämnda bestämmelse i strafflagen har medgett från förbudet att äga djur. Av registret ska också framgå om förbudet är bestående och, om det är fråga om ett förbud för viss tid, när det börjar och när det upphör.

Med förbudets övriga giltighet som ska registreras i registret och nämns i paragrafen

avses att också fullföljdsdomstolen ska meddela den registeransvarige, om den enligt 17 kap. 23 a § 4 mom. i strafflagen förbjuder verkställigheten av en lägre domstols dom som gäller förverkande av djur till staten. Enligt det föreslagna 17 kap. 23 § 4 mom. gäller djurhållningsförbudet då inte nämnda djur.

Uppgifterna registreras utifrån domstolens meddelande om sitt avgörande. Om meddelandet föreskrivs i 55 § 3 mom. i djurskyddslagen. Det föreslås i propositionen att det i paragrafen görs det ändringar som förutsätts av att registret inrättas.

4 §. Utlämnande av uppgifter ur registret med hjälp av teknisk anslutning. I paragrafen föreskrivs om utlämnande av uppgifter som har registrerats i registret till myndigheter som övervakar att djurskyddsförbud iakttas. Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen får trots sekretessbestämmelserna ur registret lämnas ut uppgifter till sådana myndigheter som anges i 34–37 § i djurskyddslagen och som sörjer för tillsynen över att djurhållningsförbud iakttas. I de nämnda paragraferna i djurskyddslagen föreskrivs om djurskyddsmyndigheter, vilka är jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverket och på det lokala planet kommunalveterinären, den tjänsteman som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen. Uppgifter ska också kunna lämnas ut till slakterier eller sådana övervakande veterinärer som kontrollerar slaktplatser samt gränsveterinärer.

Enligt 1 mom. 2 punkten i paragrafen ska uppgifter också kunna lämnas ut till polisen för förundersökning av ett djurskyddsbrott och till allmänna åklagare för förundersökning, för att framställa åtal och utföra åtalsprövning i fråga om ett djurskyddsbrott och framställa yrkande på djurhållningsförbud. I punkten är djurskyddsbrott en allmän benämning för djurskyddsbrott och täcker också förundersökningen av en djurskyddsförseelse. Polisen och åklagaren behöver uppgifter om gällande djurhållningsförbud, eftersom brott mot förbudet är kriminaliserat. I propositionen föreslås det dessutom att det i 17 kap. 23 § 3 mom. i strafflagen föreskrivs att ett tidigare djurhållningsförbud kan utgöra en grund för att meddela ett bestående djurhållningsförbud, om de övriga i lag före-

skrivna förutsättningarna för det uppfylls. Eftersom djurhållningsförbud i fortsättningen med stöd av 17 kap. 23 § 1 mom. i strafflagen ska meddelas på yrkande av åklagaren, behöver åklagaren i alla dessa situationer uppgifter ur registret för att kunna framställa yrkandet.

Av samma skäl ska uppgifter enligt 3 punkten lämnas ut till allmänna domstolar för handläggningen av ett djurskyddsbrottmål och yrkande på djurhållningsförbud.

I 4 punkten i momentet föreslås det att det föreskrivs att uppgifter lämnas ut för skötseln av sådana uppgifter inom jordbruks-, livsmedels- och landsbygdsnäringsförvaltningen där djurhållningsförbud i särskilt föreskrivna fall ska eller kan beaktas. På det sätt som det anges i den allmänna motiveringen inverkar ett djurhållningsförbud på stöden enligt lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd och stödet till husdjursskötsel enligt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen.

Uppgifterna lämnas ut för att registreras och användas i det register som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Det är fråga om en teknisk lösning genom vilken uppgifterna fås förmedlade från justitieförvaltningens informationssystem via landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem till de användare som nämns i punkten. De uppgifter som landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem förmedlar uppdateras i och med ändringarna i det register som Justitieförvaltningscentralen för. Via detta blir alltså på uppgifterna tillämpliga också bestämmelserna om registrering, bevarande och utplåning av uppgifter.

I 2 mom. i paragrafen föreslås det att det föreskrivs att uppgifterna i de fall som anges ovan kan utlämnas också med hjälp av teknisk anslutning.

I 3 mom. i paragrafen föreslås det att det föreskrivs att uppgifterna överlämnas avgiftsfritt till de myndigheter som avses i paragrafen.

5 §. Utlämnande av uppgifter i form av registerutdrag. Det föreslås att det i 1 mom. i paragrafen föreskrivs att ur registret över

djurhållningsförbud kan lämnas ett utdrag beträffande en viss person, om det är motiverat att få ett sådant för att förverkliga djurskyddet eller för ett annat godtagbart ändamål. Det kan i enskilda fall för privatpersoner eller andra än sådana myndigheter som avses i 6 § finnas ett motiverat behov att av djurskyddsrelaterade orsaker få uppgifter om förbud. Ett godtagbart skäl kan vara t.ex. försäljning av ett djur eller placering av ett djur för att hållas och skötas av en utomstående person. Den som begär utdraget ska naturligtvis individualisera sin begäran och att begäran uppfyller de i lagen föreskrivna förutsättningarna. Det att förutsättningarna för att ge ett utdrag är för handen avgörs av den registeransvarige.

En person har dessutom i de fall som föreskrivs i 6 § rätt att få ett utdrag beträffande sig själv. I 26 § i personuppgiftslagen föreskrivs om vars och ens rätt att få kontrollera vilka uppgifter om honom eller henne som har registrerats i ett register. Med stöd av nämnda bestämmelse om rätt till kontroll kan ur registret dock inte lämnas ut uppgifter för andra ändamål. Dessutom föreskrivs det särskilt i personuppgiftslagen om avgiftsbeläggningen av de uppgifter som lämnas för att förverkliga rätten till kontroll. Därför föreslås det att det i det föreslagna 1 mom. tas in en bestämmelse om rätten att få ett utdrag. För tydlighetens skull ska det i 4 mom. konstateras att bestämmelser om den registrerades rätt till kontroll finns i personuppgiftslagen.

Enligt 2 mom. i paragrafen antecknas i utdraget de uppgifter som anges i 3 § eller en anteckning om att personen inte har ett gällande djurhållningsförbud. I utdraget ska också anges det ändamål för vilket det ges. Angivelsen av utdragets användningsändamål betonar skyldigheten att låta bli att använda uppgifterna för andra ändamål och på detta sätt effektivisera ändamålsbundenhetsprincipen som är central med hänsyn till skyddet för personuppgifter.

I 3 mom. i paragrafen finns en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Enligt momentet föreskrivs om avgiftsbeläggningen av ett utdrag som avses i 1–2 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten och med stöd av 8 § i nämnda lag genom förordning av justitieministeriet. En-

ligt 4 § i lagen om grunderna för avgifter till staten ska statens prestationer vara avgiftsbelagda, om det inte finns grundad anledning för avgiftsfrihet om det är fråga om tjänster som har tillhandahållits på beställning eller annars på uppdrag av någon eller övrig verksamhet, när prestationen utförs till följd av en åtgärd av mottagaren.

6 §. Rätt att begära uppvisande av registerutdrag. Det föreslås att det i 1 mom. föreskrivs att en avelssammanslutning som för in djur i stamboken eller något annat avelsregister för att förverkliga djurskyddet kan begära att den som ansöker om inskrivning för nämnda sammanslutning visar upp ett utdrag ut registret över djurhållningsförbud.

De organisationer som för stamböcker eller avelsregister kan i rättsligt hänseende vara registrerade föreningar, andelslag eller aktiebolag. Det föreslås därför att det som gemensam benämning för dem används avelssammanslutningar. Avelssammanslutningar som avses i momentet är bl.a. Suomen Hippos rf och Finska Kennelklubben rf. Stamböcker och avelsregister för produktionsdjur upprätthålls av t.ex. Faba Service andelslag, FABA Svin Ab och Pro Agria Centralernas Förbund.

I lagförslaget föreslås det för avelssammanslutningarna en rätt att begära att ett utdrag ska visas upp, men behovet av att visa upp utdraget lämnas i det enskilda fallet till avelssammanslutningens prövning. De som yrkesmässigt föder upp djur kan årligen registrera tiotals djur, varför det inte vore ändamålsenligt att samband med var och en registrering av varje avelsdjur eller valpkull begära att ett utdrag ska visas upp. Sammanslutningarna kan i sina egna reglementen skapa en egen praxis om att begära utdrag som lämpar sig för uppfödningssyftet för var och en djurart. När praxis utformas är det skäl att beakta att den som ansöker om registrering på det sätt som förutsätts i 5 § är skyldig att betala kostnaderna för att skaffa utdraget.

Enligt momentet kan man endast begära att utdraget visas upp. I praktiken kan sökanden visa upp utdraget på platsen i samband med att ansökan görs eller på annat sätt överlämna det avelssammanslutningen för den tid som behövs för handläggningen av ansökan. Ge-

nom förslaget att endast visa upp utdraget förhindras att avelssammanslutningen samlar in eller registrerar nämnda uppgifter i strid med personuppgiftslagen.

En avelssammanslutning är skyldig att sekretessbelägga sådana uppgifter om djurhållningsförbud som har registrerats i registret över djurhållningsförbud. Det föreslås därför att det i 2 mom. tas in en bestämmelse som ger en avelssammanslutning rätt att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till de myndigheter som svarar för tillsynen av djurskydd, om den utifrån den uppvisade ansökan och utdraget beträffande sökanden märker att sökanden äger eller håller djur i strid med ett djurhållningsförbud. Ett brott mot ett djurhållningsförbud är en straffbar gärning. Meddelandet kan därför vara en brottsanmälan till polisen eller en anmälan till någon annan djurskyddsmyndighet. Avelssammanslutningen kan också förvägra inskrivning i stamboken eller registrering, om detta är möjligt enligt sammanslutningens stadgar. Möjligheten att begära utdrag och att meddela myndigheterna om brott mot förbudet verkar i praktiken i huvudsak förebyggande så att en person som har meddelats djurhållningsförbud sannolikt inte försöker registrera sådana djur som avses i domen om djurhållningsförbud.

I fråga om en person som enligt det begärda uppvisade registerutdraget inte har ett förbud att äga, hålla eller sköta de djur som ansökan gäller behövs det i avelssammanslutningens dokumentation inte göras andra anteckningar än ett bifallande beslut. Detta gäller också situationer där sökanden har meddelats djurhållningsförbud i fråga om vissa djurarter, t.ex. nötboskap, men förbudet dock inte gäller andra djurarter som registreringen avser, t.ex. hundar.

7 §. Utplåning av uppgifter ur registret. Det föreslås att det i 1 mom. föreskrivs att de uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud ska utplånas ur registret, om beslutet om djurhållningsförbud på grund av överklagande har undanröjts eller då förbudet har upphört.

På det sätt som det anges i motiveringen till 1 § registreras i registret förbud som inte har vunnit laga kraft, eftersom de är verkställbara även om de har överklagats. Enligt förslaget

utplånas dock ett förbud ur registret, om fullföljdsdomstolen undanröjer beslutet om förbud.

Efter det att förbudet har upphört får den som har meddelats förbud igen äga eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd, och det upphörda förbudet har ingen verkan t.ex. på rätten att fortsätta näring eller hobby som har samband med djur. Enligt förslaget utplånas ett förbud för viss tid därför genast vid den tidpunkt då det upphör enligt domen.

I vissa fall behöver dock myndigheterna dock uppgifter också om sådana djurhållningsförbud som har upphört. Därför föreslås det att uppgifter om upphörda djurhållningsförbud ska överföras till arkivregistret som förs av Rättsregistercentralen och ur vilket uppgifter ska kunna lämnas ut till de myndigheter som föreskrivs i 4 §. Djurskyddsmyndigheterna inbegripet polisen samt åklagarna och domstolarna behöver uppgifter om upphörda djurhållningsförbud ur arkivregistret, eftersom en person som har meddelats djurhållningsförbud medan förbudet gäller kan ha brutit mot förbudet. Detta är en straffbar gärning. Också landbygdsnäringsförvaltningens myndigheter övervakar i praktiken djurhållningsförbud i samband med sina kontroller på gårdarna. Förseelsen kan dock ha kommit till myndigheternas kännedom först när förbudet har upphört. Enligt 8 kap. 1 § i strafflagen preskriberas åtalsrätten för en bötesförseelse inom två år. Djurskyddsmyndigheterna, åklagarna och domstolarna behöver alltså uppgifterna om upphörda förbud minst denna tid.

I propositionen föreslås det också att det i 17 kap. 23 § 3 mom. ska föreskrivas att ett tidigare djurhållningsförbud för viss tid kan dömas ut så att det blir bestående, om personen ska anses bestående olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd. Prövningen om huruvida det nya förbudet ska meddelas så att det blir bestående är i förslaget inte bunden till att det nya brottet har begåtts medan ett tidigare förbud gällde. Också ett brott som har begåtts efter det att ett tidigare förbud för viss tid har upphört kan då de i bestämmelsen nämnda förutsättningarna uppfylls leda till att det nya förbudet meddelas så att det blir bestående. Det är alltså motiverat att bevara

uppgifter om ett förbud för viss tid som har upphört för att på grund av ett nytt brott under en skälig tid från det att det föregående förbudet upphörde kunna framställa ett yrkande på djurhållningsförbud så att det blir bestående och för den rättsliga behandlingen av detta. Som en skälig tid att bevara uppgifterna i arkivregistret är det föreslaget fem år från det att förbudet upphörde.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det att när uppgifterna utplånas ur registret över djurhållningsförbud, ska de också utplånas ur landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Bestämmelser om utplåning av uppgifter ur informationssystemet för polisärenden finns i lagen i fråga (22 §) På det sätt det anges i den allmänna motiveringen och i avsnittet samband med andra propositioner bör utplåningsbestämmelserna om djurhållningsförbud i nämnda revidering underkastade lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet sammanjämkas med bestämmelserna om de nu föreslagna bestämmelserna om utplåning av uppgifter ur registret över djurhållningsförbud.

8 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs om lagens ikraftträdande. Åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen ska få vidtas innan lagen träder i kraft.

9 §. Övergångsbestämmelse. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs att på djurhållningsförbud som har meddelats före ikraftträdandet av denna lag och som gäller vid ikraftträdandet tillämpas bestämmelserna i lagförslaget. Detta innebär att uppgifterna om gällande djurhållningsförbud när lagen träder i kraft ska registreras i det register över djurhållningsförbud som inrättas. Då dessa förbud upphör överförs uppgifterna om dessa till arkivregistret om vilket det föreskrivs i 7 §.

1.9 Lagen om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

24 §. Sekretessbelagda myndighetshandlingar. Det föreslås att det till 1 mom. 28 punkten i paragrafen fogas ett omnämnande av att uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud är sekretessbelagda.

2 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Lagen om registret över djurhållningsförbud avses träda i kraft efter sex månader från att den stadfästs.

Det avgörs enligt 3 kap. 2 § i strafflagen, om på en gärning tillämpas gammal eller ny lag. Bestämmelsen gäller straffbestämmelsers tillämplighet i tiden.

3 Lagstiftningsordning samt förhållande till grundlagen

Enligt 17 kap. 23 § 1 mom. i strafflagen innebär ett djurhållningsförbud för närvarande att en person förverkar sin rätt att hålla eller sköta djur eller annars svara för djurens välfärd. Den nuvarande lagen hindrar inte att en person som har meddelats förbud att äga djur, om blott han eller hon inte håller eller dem eller annars svarar för deras välfärd.

I propositionen föreslås det att 17 kap. 23 § i strafflagen ändras så att den som har meddelats förbud inte medan förbudet varar ska få äga djur eller djurexemplar av sådana djurarter som förbudet gäller. Domstolen ska dock av särskilda skäl kunna förordna att den dömde fortsättningsvis helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brott och som ägs av honom eller henne när beslutet meddelas, om det är möjligt att fastslå dem i beslutet. Enligt 23 a § i kapitlet ska till staten förklaras förverkade djur som avses i djurhållningsförbudet och som den som meddelas förbudet när beslutet meddelas håller eller äger.

Utvidgningen av omfattningen av förbudet ska bedömas med hänsyn till det i 15 § i grundlagen tryggade egendomsskyddet. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis ska en reglering som begränsar eller ingriper i grundlagsskyddet till sin grund vara godtagbar och det ska finnas ett välgående samhällsbehov för den samt vara nödvändig för att uppfylla ett godtagbart syfte. Dessutom ska beaktas kraven på att regleringen ska stå rätt proportion på ett sådant sätt att ingreppet i den grundläggande fri- och rättigheten inte får leda till ett oskäligt slutresultat med hänsyn till individen.

Då man betraktar egendomsskyddet ska det beaktas, att djurhållningsförbud och förverkandepåföljder som har samband med det är säkringsåtgärder som bestäms på grund av ett brott. I grundlagsutskottets praxis har det ansetts, att bestämmelsen i 15 § 1 mom. i grundlagen inte ger ett skydd åt egendom som en person har förvärvat genom brott eller sådan egendom som direkt anknyter till hans eller hennes brottsliga verksamhet (GrUU 33/200 rd). Å andra sidan uppställer grundlagen och dess bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna gränser för hurdana straff- och andra påföljder man kan förena med brott. (GrUU 23/1997 rd).

Djurhållningsförbud meddelas för att trygga djurens välfärd och förebygga nya brott. Att trygga djurens välfärd åsidosätter egendomsskyddet i situationer där det på grund av brott är fråga om att förbjuda ägande av sådana djur och förklarande förbrutna till staten djur som har varit föremål för brott. Med hänsyn till egendomsskyddet är det värt att beakta att ett djurhållningsförbud och en förverkandepåföljd som har samband med det kan gälla också sådana djur som den dömde ägde när beslutet meddelades och som inte har varit föremål för brott. Han eller hon förbjuds också att medan förbudet varar skaffa nya djur. Också i dessa fall ska ett skydd av djuren mot att utsättas för nya brott anses som en godtagbar grund för att åsidosätta egendomsskyddet i lagstiftningen. Den föreslagna utvidgningen är också nödvändig för att förtydliga också den dömdes som utomstående rättsliga ställning samt med hänsyn till tillsynen av förbudet. Produktionsdjurens hälsa och välbefinnande har dessutom ett klart samband med livsmedelssäkerheten och folkhälsan.

Då man överväger egendomsskyddet ska det dessutom beaktas att meddelandet av djurhållningsförbud, dess längd och omfattning på samma sätt som för närvarande i sista hand har lämnats till domstolens prövning. I fråga om ägandet innehåller lagförslaget en för domstolen föreskriven möjlighet att i undantagsfall ge tillstånd till att äga djur i vissa situationer. På detta sätt kan beaktas de situationer där förbud av ägande av djur i undantagsfall i ett enskilt fall kan leda till ett oskäligt slutresultat.

Förbudet att äga djur medan djurhållningsförbudet varar är av betydelse också i ljust av grundlagens bestämmelse 18 § 1 mom. om näringsfrihet. Enligt bestämmelsen har var och en att i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Ett djurhållningsförbud som domstolen har meddelat begränsar den som meddelats förbud rätten att medan förbudet varar skaffa sig sin försörjning genom en näring som har samband med djurhållning eller djurens välfärd. Att meddela ett förbud har dock redan med stöd av bestämmelserna i den nuvarande lagen denna verkan, och förslaget om en utvidgning av förbudet så att det gäller också ägande av djur ändrar inte i betydande grad nuläget med hänsyn till idkande av näring. Genom djurhållningsförbud eftersträvas inte heller att ingripa i friheten för företagande som sådant utan att förhindra ett sådant missbruk av näringsfriheten som grundar sig på lagstridigheter och skadande av djur. Genom djurhållningsförbud tryggas också utkomstmöjligheterna för de företagare som på ett behörigt sätt idkar näringsverksamhet som gäller djur eller som har samband med djur. På dessa grunder har det på motsvarande sätt ansetts att också bestämmelserna om näringsförbud rimmar med den av grundlagen tryggnade näringsfriheten och den tillämpningspraxis som gäller den (RP 82/2006 rd, RP 198/1996 rd).

Den föreslagna lagen om registret över djurhållningsförbud och förslaget till lag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är av betydelse med hänsyn till 10 § mom. och 12 § 2 mom. i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt lagrummet utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt regeringens proposition om reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna hänvisar bestämmelsen till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet vid behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter (RP 309/1993 rd).

Den allmänna lagen om skydd för personuppgifter är personuppgiftslagen. Om avsikten är att avvika från personuppgiftslagens skyldigheter, ska bestämmelserna tas in i lag.

Det behövs reglering på lagnivå, om det är fråga om specialbestämmelser som gäller syftet med registreringen, innehållet för de personuppgifter som ska registreras inbegripet möjligheten att lämna ut uppgifter, förenande av personregister, de tillåtna användningsändamålen för personuppgifter samt utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning och förvaringstiden för uppgifter (GrUU 25/1998 rd, GrUU 14/2002 rd, GrUU 30/2006 rd, GrUU 12/2002 rd).

Det lagförslag om registret över djurhållningsförbud som ingår i propositionen syftar till att trygga djurens välfärd som är reglerad i djurskyddslagen och till att effektivisera tillsynen av djurhållningsförbud som har meddelats av domstol. Det register som inrättas är behövt och i praktiken nödvändigt med hänsyn till att tillsynen av djurskyddet i praktiken ska förverkligas. Den föreslagna regleringen har alltså godtagbara och vägande skäl med hänsyn till rättssystemet.

Lagförslaget innehåller bestämmelser om användningsändamålet för registret över djurhållningsförbud, registrets informationsinnehåll och om utlämnande av uppgifter ur registret såväl med hjälp av teknisk anslutning som i form av utdrag. Till den del inte annat föreskrivs i nämnda lag fastställs den registrerades rättigheter enligt personuppgiftslagen. Bestämmelserna i lagen avviker i huvudsak inte från hur situationen ska bedömas utifrån allmän lag. Registrets informationsinnehåll, dess källor och utlämningen av uppgifter grundar sig på för myndigheterna föreskrivna uppgifter och myndigheternas behov av information ur registret för att kunna fatta sina lagstadgade beslut eller utföra sin tillsyn. I förslaget regleras också exakt om förvaringen av uppgifter efter det att de har varit registrerade eller efter utplåningen ur registret har varit registrerade i arkivet.

Skyddet för privatlivet har också samband med propositionens förslag om att de uppgifter som finns i registret över djurhållningsförbud i offentlighetslagen ska föreskrivas vara sekretessbelagda. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheter offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Förslagets grundlagsenlighet ska bedömas utifrån den rätt till

tillgång till information som är föreskriven i nämnda bestämmelse i grundlagen. Djurhållningsförbud är en påföljd grundad på brott. På grund av påföljdens känsliga natur kan den jämföras med ett straff. Därför jämföras uppgifterna om förbudet med uppgifter om en dömd, en häktad eller en person som annars berövats sin frihet och uppgifter i straffregistret och bötesregistret som för närvarande är sekretessbelagda i 24 § 28 punkten i offentlighetslagen. Begränsningen av tillgången till information ska anses nödvändig på grund av skyddet för privatlivet. Med hänsyn till tillsynen av djurhållningsförbud är det tillräckligt att endast i lag föreskrivna myndigheter och övriga privata parter under de förutsättningar som föreskrivs i lag får uppgifter ur registret.

Då man bedömer den föreslagna bestämmelsens betydelse med hänsyn till den i 12 § 2 mom. i grundlagen föreskrivna tillgången till information ska det beaktas att den föreslagna bestämmelsen inte innebär en ändring av regleringen om domstolshandlingars offentlighet om vilken det regleras i författningarna om domstolshandlingars offentlighet (370/2007 och 381/2007). Bestämmelsen inverkar inte heller på offentligheten hos de handlingar som uppstår vid tillsynen enligt djurskyddslagen.

Den av 12 § 2 mom. i grundlagen förutsatta rätten till tillgång till information har i propositionen beaktats på två sätt. En avelssammanslutning som skriver in djur i stamboken eller något annat avelsregister kan för att förverkliga djurskyddet begära att den som ansöker om inskrivning för nämnda sammanslutning visar upp ett utdrag beträffande sökanden ur registret över djurhållningsförbud. För att detta ska kunna genomföras föreskrivs det för sökanden en rätt att av den registeransvarige för registret över djurhållningsförbud i detta syfte få ett utdrag ur registret beträffande sig själv. Nämnda sammanslutningar registrerar djur och ägarförhållanden som har samband med djuren utifrån föreningarnas stadgar. Sammanslutningarna utför via sin stamboksinskrivnings- eller registreringsverksamhet och eventuell verksamhet som har samband med den, t.ex. utställningsverksamhet ett betydelsefullt arbete med tanke på tillsynen av djurskyddet. I

ljuset av den rätt till information som förutsätts i 12 § 2 mom. i grundlagen finns det alltså en godtagbar djurskyddsrelaterad grund för nämnda tillgång till information.

Den föreslagna regleringen motsvarar också den i 6 § i straffregisterlagen (770/1993) föreskrivna rätten för en person att få ett straffregisterutdrag beträffande sig själv, om det är motiverat för att kunna utföra uppgifter enligt lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. Den person som ansöker om registrering avhämtar själv registerutdraget vilket den ovan nämnda sammanslutningen endast kan begära att visas upp. Ett utdrag som innehåller känslig information lämnas alltså inte till sammanslutningen och den kan alltså inte skapa ett eget register över förbud. Av registerutdraget framgår endast de uppgifter som är relevanta med hänsyn till tillsynen och syftet med regleringen av förbudet. Dessa omständigheter har i grundlagsutskottets utlåtande 9/2002 rd ansetts viktiga i med hänsyn till proportionaliteten hos regleringen.

Det föreslås att det ur registret över djurhållningsförbud också ges ett utdrag beträffande en viss person, om det är motiverat för att förverkliga djurskyddet eller för ett annat godtagbart ändamål. Bestämmelsen grundar sig på offentlighetslagens 26 § som ger en myndighet rätt att lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling, om i lag särskilt har tagits in uttryckliga bestämmelser om detta. Rätten till tillgång till känslig information ska å andra sidan granskas i ljuset av skyddet för privatlivet. Innehållet i ett djurhållningsförbud är ett förbud att äga, hålla eller annars svara för djurens välfärd. Tillsynen av ett djurskyddsförbud är i många fall omöjlig att genomföra, om inte också enskilda parter får uppgifter ur registret i de godtagbara fall som nämns i den allmänna motiveringen och detaljmotiveringen. Det är fråga om utövning av myndighetens laggrundade prövningsmakt i det enskilda fallet. Den föreslagna rätten till tillgång till information är inte problematisk med hänsyn till skyddet för privatlivet enligt 10 § 1 mom. i grundlagen.

Propositionen innehåller dessutom ett förslag enligt vilket en avelssammanslutning trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att

göra en anmälan till de myndigheter som svarar för djurskydd, om den utifrån den uppvisade ansökan och utdraget beträffande sökanden märker att sökanden i sin verksamhet inte iakttar ett djurhållningsförbud. Förslaget ska granskas utifrån grundlagens 10 § om skyddet för privatlivet. Att bryta mot ett djurhållningsförbud är en straffbar gärning. Vid en bedömning av förslaget ska dessutom beaktas att ett beslut om ett djurhållningsförbud är offentligt i domstolarna enligt författningarna om rättegångshandlingars offentlighet och att medborgarna på grundval av författningarna redan för närvarande kan göra

anmälningar till djurskyddsmyndigheterna. I ljuset av detta vore det rätt att anmäla uppgifter som i detta skede har föreslagits godtagbar med tanke på ett effektivare djurskydd och inte begränsa skyddet för privatlivet mera än vad som är nödvändigt för att effektivisera tillsynen av djurskyddet.

Det finns inga grundlagsrelaterade hinder för att godkänna lagarna och de kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som ovan anförts föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 17 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 17 kap. 15, 23 och 24 §, sådana de lyder, 15 § i lag 563/1998, 23 § i lagarna 563/1998, 875/2001 och 1431/2006 och 24 § i lag 650/2004, samt
fogas till 17 kap. nya 14 a, 23 a och 23 b § som följer:

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 a §

Grovt djurskyddsbrott

Om vid djurskyddsbrott

- 1) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt,
- 2) brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur eller
- 3) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för *grovt djurskyddsbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

15 §

Lindrigt djurskyddsbrott

Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till att lidandet, smärtan eller plågan är ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för *lindrigt djurskyddsbrott* dömas till böter.

23 §

Djurhållningsförbud

Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå

från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen eller 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i denna lag inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Den som har meddelats djurhållningsförbud får inte äga, hålla eller sköta djur och inte heller annars sörja för djurs välfärd. Förbudet kan gälla vissa djurarter eller djur över huvudtaget. Domstolen kan dock av särskilda skäl förordna att den dömde fortsättningsvis helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brott och som ägs av honom eller henne då beslutet fattas, om det är möjligt att fastställa dem i beslutet.

Förbudet kan meddelas för minst ett år eller så att det blir bestående. Ett djurhållningsförbud kan meddelas så att det blir bestående, om

- 1) den som meddelas förbudet har gjort sig skyldig till grovt djurskyddsbrott,
- 2) den som meddelas förbudet tidigare med en lagakraftvunnen dom har dömts till djurhållningsförbud för viss tid, eller
- 3) den som meddelas förbudet har en svag hälsa

och han eller hon ska anses bestående olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd.

Djurhållningsförbud gäller även om det överklagas. Om domstolen dock i enlighet med 23 a § 4 mom. förbjuder verkställigheten av en dom som gäller förverkande av djur till staten, gäller djurhållningsförbudet inte sådana djur som har hållits i enlighet med domstolens förordnande.

23 a §

Förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott

Djur som avses i ett djurhållningsförbud och som vid den tidpunkt när beslutet meddelas hålls och ägs av den som meddelas förbudet ska dömas förverkade till staten. Djur som har varit föremål för ett brott mot djurhållningsförbud ska också dömas förverkade till staten. Till förverkandepåföljd döms oberoende av vem som äger de djur som döms förverkade. I andra hand ska i stället för de djur som varit föremål för ett brott mot djurhållningsförbudet till staten dömas förverkat deras värde.

En förverkandepåföljd som avses i 1 mom. döms ut på yrkande av åklagaren. På nämnda förverkandepåföljder tillämpas 10 kap. 1 § och 11 § 3 mom. På förverkande av värde tillämpas dessutom 10 kap 10 §. I övrigt ska 10 kap. iakttas. På andra än i 10 kap. 1 mom. nämnda förverkandepåföljder tillämpas vad som föreskrivs i 10 kap.

Domstolen kan förordna att berörda person ska ges tillfälle att själv sälja eller på annat sätt överlåta de djur som han eller hon äger och som avses i förbudet. Om en förverkandepåföljd gäller djur som helt eller delvis ägs av någon annan än den som har meddelats djurhållningsförbud, kan den personen ges tillfälle att utan ersättning avhämta djuren. I

domen ska sättas ut en tid inom vilken djuren ska överlåtas eller avhämtas. Om djuren avhämtas eller överlåts i enlighet med domen, förfaller förverkandepåföljden.

En dom som gäller förverkande av djur till staten kan verkställas även om den överklagas. Om domstolen ger ett tillfälle som avses i 3 mom. att överlåta eller avhämta djuren eller det annars finns särskilt vägande skäl till det, ska domstolen förordna att förverkandepåföljden inte ska verkställas förrän den frist som avses i 3 mom. löper ut eller något annat bestäms i saken eller förverkandepåföljden annars är verkställbar.

23 b §

Förverkandepåföljd som har samband med hasardspel

En hasardspelsbank och andra sådana pengar och föremål med penningvärde som har använts i ett anordnat hasardspel ska dömas förverkade till staten, oberoende av vem som ägde dem. I övrigt ska 10 kap. iakttas.

24 §

Juridiska personers straffansvar

På deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, ordnande av olaglig inresa, grovt ordnande av olaglig inresa, djurskyddsbrott, grovt djurskyddsbrott, anordnande av hasardspel, spridning av våldsskildring, spridning av pornografisk bild, grov spridning av barnpornografisk bild, innehav av barnpornografisk bild och på sedlighetssårande marknadsföring tillämpas vad som bestäms om juridiska personers straffansvar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag**om ändring av djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i djurskyddslagen (247/1996) 50 § 3 mom., 53 §, 54 § 1 mom. samt 55 och 57 §,
 sådana de lyder, 50 § 3 mom. och 57 § i lag 891/2001, 53 § i lag 594/1998, 54 § 1 mom. i
 lag 1430/2006 och 55 § i lagarna 594/1998 och 387/2010, som följer:

50 §

Handräckning

Kommunalveterinären ska vid behov ge
 polisinsattningen i häradet handräckning vid
 verkställigheten av förverkandepåföljd som
 gäller djur.

53 §

Hänvisningsbestämmelser som gäller straff

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott
 finns i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen
 (39/1889).

54 §

Djurskyddsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
 1) behandlar ett djur i strid med 3—6, 8,
 32 eller 33 § eller bestämmelser och före-
 skrifter som har utfärdats med stöd av dem,
 2) använder anordningar, redskap eller äm-
 nen som avses i 12 § och som är förbjudna,
 3) i strid med 7 eller 9—11 § vidtar en åt-
 gärd som avses i dem, eller
 4) importerar eller försöker importera ett
 djur i strid med förbudet i 28 §,
 ska, om inte gärningen utgör brott enligt
 17 kap. 14, 14 a, eller 15 § i strafflagen eller
 strängare straff för gärningen föreskrivs i nå-

gon annan lag, för *djurskyddsförseelse* dömas
 till böter.

55 §

Djurhållningsförbud

Bestämmelser om djurhållningsförbud
 finns i 17 kap. 23 § i strafflagen.

Om någon har meddelats djurhållningsför-
 bud eller fullföljdsdomstolen har förbjudit
 verkställigheten av ett djurhållningsförbud,
 ska domstolen göra anmälan om avgörandet
 till Rättsregistercentralen. Genom förordning
 av justitieministeriet föreskrivs vid behov om
 domstolens skyldighet att göra anmälan ge-
 nom registrering av uppgifter om sina avgö-
 randen i registret över avgöranden och med-
 delanden om avgöranden i justitieförvalt-
 ningens riksomfattande informationssystem
 eller genom överföring av uppgifterna till
 Rättsregistercentralen. På registreringen och
 överföringen tillämpas lagen om justitieför-
 valtningens riksomfattande informationssy-
 stem (372/2010) och vad som föreskrivs med
 stöd av den.

57 §

Förverkandepåföljd

Bestämmelser om förverkandepåföljder
 som har samband med djurskyddsbrott finns i
 17 kap. 23 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om verkställighet av böter**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002), sådan paragrafen lyder delvis
 ändrad i lag 1206/2005, ett nytt 5 mom. som följer:

2 §	till staten som har samband med djurskydds- brott finns i 17 kap. 23 a § 4 mom. i straffla- gen (39/1889).
<i>Påföljders verkställbarhet</i>	

Bestämmelser om verkställbarheten av ett avgörande om dömande av ett djur förverkat	Denna lag träder i kraft den	20 .
--	------------------------------	------

4.

Lag**om ändring av 40 § i lagen om transport av djur**

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 40 § 2 mom. som följer:

40 §	Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott finns i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen (39/1889).
<i>Hänvisningsbestämmelser om straff</i>	

	Denna lag träder i kraft den	20 .
--	------------------------------	------

5.

Lag**om ändring av 38 § i lagen om försöksdjursverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om försöksdjursverksamhet (62/2006) 38 § 2 mom. som följer:

38 §

Hänvisningsbestämmelser om straff

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott finns i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen (39/1889).

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2001) 18 §, sådan den lyder i lag 364/2010 som följer:

18 §

Avbrytande av utbetalningen av stöd och återkrav i vissa situationer

Utbetalningen av stöd för djurens välbefinnande och stöd enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser ska avbrytas, om det på stödtagarens gårdsbruksenhet har utförts tillsyn som gäller produktionsdjur eller någon annan tillsyn och det till följd av tillsynen på initiativ av djurskyddsmyndigheten har inletts åtalsprövning som gäller ett brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för ett brott enligt

17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen och varken stödtagaren eller familjemedlemmen samtidigt har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefinnande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas för det kalenderår under vilket gärningen har uppdragats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för något av brotten enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen och samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefin-

nande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas från och med det kalenderår under vilket gärningen har uppdagats i samband med tillsyn och till följd av

vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts, till dess att djurhållningsförbudet upphör att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 16 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1446/2006, som följer:

16 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen (594/1998) samt samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, beviljas inte stöd för husdjursskötsel och eventuellt beviljat stöd betalas inte ut för det

stödår då den behöriga myndigheten konstaterat gärningen som har lett till dom. Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts till djurhållningsförbud, betalas stöd för husdjursskötsel inte ut för tiden då förbudet är i kraft och inte heller för tiden mellan gärningsåret och laga-kraftvunnen dom. Utbetalningen av stöden för husdjursskötsel ska beträffande stöden för djurarten i fråga avbrytas när åtalsprövning inletts i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag**om registret över djurhållningsförbud**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Registret över djurhållningsförbud och dess användningsändamål

Rättregistercentralen för på grundval av de meddelanden som domstolarna förmedlar till den ett riksomfattande register över de djurhållningsförbud som domstolarna meddelar med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen (39/1889).

Registret över djurhållningsförbud förs för tillsyn av att djurskyddsförbud iakttas.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om inte annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på offentligheten hos uppgifter och handlingar och på utlämnande av dem vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och på den övriga behandlingen av personuppgifter vad som föreskrivs i personuppgiftslagen (523/1999).

3 §

Registrets informationsinnehåll

I registret registreras namnen på, personbe-teckningen och kontaktuppgifterna för de personer som har meddelats djurhållningsförbud samt uppgifter om den domstol som har meddelat förbudet, tidpunkten då förbudet meddelades och andra uppgifter för att individualisera beslutet samt uppgifter om

förbudets innehåll, längd samt övriga giltighet utifrån domstolens meddelande om sitt avgörande.

4 §

Utlämnande av uppgifter ur registret med hjälp av teknisk anslutning.

Trots sekretessbestämmelserna får ur de uppgifter som har registrerats i registret lämnas ut uppgifter:

1) till i 34, 34 a och 35—37 § i djurskyddslagen (247/1996) nämnda myndigheter som sörjer för tillsynen över att djurhållningsförbud iakttas,

2) till polisen för förundersökningen av ett djurskyddsbrott och till allmänna åklagare för förundersökning av och för att framställa åtal och utföra åtalsprövning av ett djurskyddsbrott eller för att framställa yrkande på djurhållningsförbud,

3) till allmänna domstolar för handläggningen av ett djurskyddsbrottmål och yrkande på djurhållningsförbud

4) för att registreras i det register som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) och användas för skötseln av sådana uppgifter inom jordbruks-, livsmedels- och landsbygdsnäringsförvaltningen där djurhållningsförbud i särskilt föreskrivna fall ska eller kan beaktas.

De uppgifter som avse avses i 1 mom. kan utlämnas också med hjälp av teknisk anslutning.

Uppgifterna till de myndigheter som avses i 1—2 mom. överlämnas avgiftsfritt.

5 §

Utlämnande av uppgifter i form av registerutdrag

Ur registret för djurhållningsförbud får utdrag lämnas, om det är motiverat att få ett sådant av djurskydsskäl eller om utdrag behövs för andra godtagbara syften. En person har i de fall som föreskrivs i 6 § rätt att få ett utdrag beträffande honom eller henne själv.

I utdraget antecknas de uppgifter som anges i 3 § eller görs en anteckning om att personen inte har ett gällande djurhållningsförbud. I utdraget ska anges vilket syfte det ges för.

Om avgiftsbeläggningen av ett utdrag som avses i 1–2 mom. föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av 8 § i nämnda lag genom förordning av justitieministeriet.

Bestämmelser om den registrerades rätt till kontroll finns i personuppgiftslagen.

6 §

Rätt att begära uppvisande av registerutdrag

En avelssammanslutning som för in djur i stamboken eller något annat avelsregister kan för att förverkliga djurskyddet begära att den som ansöker om inskrivning för nämnda sammanslutning visar upp ett utdrag ut registret över djurhållningsförbud.

En avelssammanslutning som avses i 1 mom. har trots sekretessbestämmelserna rätt att göra en anmälan till de myndigheter som svarar för djurskydd, om den utifrån den uppvisade ansökan och utdraget beträffande

sökanden märker att sökanden i sin verksamhet inte iakttar ett djurhållningsförbud.

7 §

Utplåning av uppgifter ur registret

De uppgifter som har registrerats i registret över djurhållningsförbud ska utplånas ur registret, om beslutet om djurhållningsförbud på grund av överklagande har undanröjts eller då förbudet har upphört. Uppgifterna överförs dock till arkivregistret som förs av Rättsregistercentralen. Ur arkivregistret får uppgifter lämnas ut till de myndigheter som anges i 4 §.

Uppgifterna ska utplånas ur arkivregistret senast efter fem år från det att ett djurhållningsförbud har upphört.

När uppgifterna i enlighet med 1 mom. utplånas ur registret över djurhållningsförbud, ska motsvarande uppgifter samtidigt utplånas ur landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

9 §

Övergångsbestämmelse

På djurhållningsförbud som har meddelats före ikraftträdandet av denna lag och som gäller vid ikraftträdandet tillämpas bestämmelserna i denna lag.

9.

Lag**om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom.
 28 punkten, sådan den lyder i lag 374/2010, som följer:

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är
 följande myndighetshandlingar sekretessbe-
 lagda:

 28) en förvaltningsmyndighets handlingar
 och register med uppgifter om en dömd, en
 häktad eller en person som annars berövats
 sin frihet, om det inte är uppenbart att utläm-

nandet av uppgifter inte äventyrar personens
 framtida utkomst, anpassning i samhället el-
 ler säkerhet, och om det finns grundad anled-
 ning att lämna ut uppgiften; sekretessbelagda
 är också uppgifter som registrerats i straffre-
 gistret, bötesregistret, justitieförvaltningens
 riksomfattande informationssystem och i re-
 gistret över djurhållningsförbud,

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Nådendal den 24 juni 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

1.

Lag**om ändring av 17 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 17 kap. 15, 23 och 24 §, sådana de lyder, 15 § i lag 563/1998,
23 § i lagarna 563/1998, 875/2001 och 1431/2006 och 24 § i lag 650/2004, samt
fogas till 17 kap. nya 14 a, 23 a och 23 b § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 a §

*Grovt djurskyddsbrott**Om vid djurskyddsbrott*

(ny)

*1) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt,**2) brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur eller**3) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för **grovt djurskyddsbrott** dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.*

15 §

15 §

*Lindrigt djurskyddsbrott**Lindrigt djurskyddsbrott*

Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till lidandets, smärtans eller plågans art eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt djurskyddsbrott* dömas till böter.

Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till att lidandet, smärtan eller plågan är *ringa* eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för *lindrigt djurskyddsbrott* dömas till böter.

23 §

Bestämmelser om påföljder

Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt förklaras ha förverkat sin rätt att hålla eller sköta djur eller annars svara för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen eller 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Förbudet kan meddelas för viss tid eller så att det blir bestående. Förbudet kan gälla vissa djurarter eller djurhållning över huvud taget. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen inte döms till straff. Förbudet gäller även om det överklagas till dess avgörandet i saken har vunnit laga kraft.

Djur som avses i ett djurhållningsförbud och som vid den tidpunkt när beslutet ges hålls av den som meddelas förbudet skall dömas förverkade till staten. Om förverkandepåföljden också gäller djur som inte har varit föremål för brott och det är möjligt att i beslutet fastslå vilka dessa djur är, skall domstolen bestämma att personen i fråga innan förverkandepåföljden verkställs skall ges tillfälle att själv sälja eller överlåta djuren. Om den som meddelas djurhållningsförbud håller djur som helt eller delvis ägs av någon annan, skall denne innan förverkandepåföljden verkställs ges tillfälle att avhämta djuren.

En hasardspelsbank och andra sådana peng- och föremål med penningvärde som har använts i ett anordnat hasardspel skall dömas förverkade till staten, oberoende av vem som ägde dem. I övrigt skall 10 kap. iakttas.

23 §

Djurhållningsförbud

Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av 54 § 1 mom. i djurskyddslagen eller 39 § i lagen om transport av djur och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4 eller 5 punkten i denna lag inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Den som har meddelats djurhållningsförbud får inte äga, hålla eller sköta djur och inte heller annars sörja för djurs välfärd. Förbudet kan gälla vissa djurarter eller djur över huvud taget. Domstolen kan dock av särskilda skäl förordna att den dömda fortsättningsvis helt eller delvis får äga djur som inte är föremål för brott och som ägs av honom eller henne då beslutet fattas, om det är möjligt att fastställa dem i beslutet.

Förbudet kan meddelas för minst ett år eller så att det blir bestående. Ett djurhållningsförbud kan meddelas så att det blir bestående, om

1) den som meddelas förbudet har gjort sig skyldig till grovt djurskyddsbrott,

2) den som meddelas förbudet tidigare med en lagakraftvunnen dom har dömts till djurhållningsförbud för viss tid, eller

3) den som meddelas förbudet har en svag hälsa

och han eller hon ska anses bestående olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd.

Djurhållningsförbud gäller även om det överklagas. Om domstolen dock i enlighet med 23 a § 4 mom. förbjuder verkställigheten av en dom som gäller förverkande av djur till staten, gäller djurhållningsförbudet inte så-

dana djur som har hållits i enlighet med domstolens förordnande.

23 a §

Förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott

(Ny, se 17 kap. 23 § 2 mom.)

Djur som avses i ett djurhållningsförbud och som vid den tidpunkt när beslutet meddelas hålls och ägs av den som meddelas förbudet ska dömas förverkade till staten. Djur som har varit föremål för ett brott mot djurhållningsförbud ska också dömas förverkade till staten. Till förverkandepåföljd döms oberoende av vem som äger de djur som döms förverkade. I andra hand ska i stället för de djur som varit föremål för ett brott mot djurhållningsförbudet till staten dömas förverkat deras värde.

En förverkandepåföljd som avses i 1 mom. döms ut på yrkande av åklagaren. På nämnda förverkandepåföljder tillämpas 10 kap. 1 § och 11 § 3 mom. På förverkande av värde tillämpas dessutom 10 kap 10 §. I övrigt ska 10 kap. iakttas. På andra än i 10 kap. 1 mom. nämnda förverkandepåföljder tillämpas vad som föreskrivs i 10 kap.

Domstolen kan förordna att berörda person ska ges tillfälle att själv sälja eller på annat sätt överlåta de djur som han eller hon äger och som avses i förbudet. Om en förverkandepåföljd gäller djur som helt eller delvis ägs av någon annan än den som har meddelats djurhållningsförbud, kan den personen ges tillfälle att utan ersättning avhämta djuren. I domen ska sättas ut en tid inom vilken djuren ska överlåtas eller avhämtas. Om djuren avhämtas eller överläts i enlighet med domen, förfaller förverkandepåföljden.

En dom som gäller förverkande av djur till staten kan verkställas även om den överklagas. Om domstolen ger ett tillfälle som avses i 3 mom. att överlåta eller avhämta djuren eller det annars finns särskilt vägande skäl till det, ska domstolen förordna att förverkandepåföljden inte ska verkställas förrän den frist som avses i 3 mom. löper ut eller något annat bestäms i saken eller förverkandepåföljden annars är verkställbar.

23 b §

*Förverkandepåföljd som har samband med
hasardspel*

(Ny, se 17 kap. 23 § 3 mom.)

*En hasardspelsbank och andra sådana
pengar och föremål med penningvärde som
har använts i ett anordnat hasardspel ska
dömas förverkade till staten, oberoende av
vem som ägde dem. I övrigt ska 10 kap. iakt-
tas.*

24 §

Juridiska personers straffansvar

På deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, ordnande av olaglig inresa, grovt ordnande av olaglig inresa, djurskyddsbrott, anordnande av hasardspel, spridning av våldsskildring, spridning av pornografisk bild, grov spridning av barnpornografisk bild, innehav av barnpornografisk bild och på sedlighetssårande marknadsföring tillämpas vad som bestäms om juridiska personers straffansvar.

24 §

Juridiska personers straffansvar

På deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, ordnande av olaglig inresa, grovt ordnande av olaglig inresa, djurskyddsbrott, *grovt djurskyddsbrott*, anordnande av hasardspel, spridning av våldsskildring, spridning av pornografisk bild, grov spridning av barnpornografisk bild, innehav av barnpornografisk bild och på sedlighetssårande marknadsföring tillämpas vad som bestäms om juridiska personers straffansvar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag**om ändring av djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i djurskyddslagen (247/1996) 50 § 3 mom., 53 §, 54 § 1 mom. samt 55 och 57 §,
 sådana de lyder, 50 § 3 mom. och 57 § i lag 891/2001, 53 § i lag 594/1998, 54 § 1 mom. i
 lag 1430/2006 och 55 § i lagarna 594/1998 och 387/2010, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

50 §

50 §

*Handräckning**Handräckning*

Kommunalveterinären skall vid behov ge
 utmätningsmannen handräckning vid verk-
 ställigheten av en förverkandepåföljd som
 gäller djur.

Kommunalveterinären ska vid behov ge
polisinrättningen handräckning vid verkstäl-
 ligheten av förverkandepåföljd som gäller
 djur.

53 §

53 §

*Djurplågeri****Hänvisningsbestämmelser som gäller straff***

I 17 kap. 14 och 15 § strafflagen bestäms
 straff för djurskyddsbrott *och lindrigt djur-*
skyddsbrott.

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott
 finns i 17 kap. 14, *14 a* och 15 § i strafflagen
 (39/1889).

54 §

54 §

*Djurskyddsförseelse**Djurskyddsförseelse*

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
 1) behandlar ett djur i strid med 3—6, 8,
 32 eller 33 § eller bestämmelser som utfärdats
 med stöd av dem,
 2) använder anordningar, redskap eller äm-
 nen som avses i 12 § och som är förbjudna,
 3) i strid med 7 eller 9—11 § vidtar en åt-
 gärd som avses i dem, eller
 4) importerar eller försöker importera ett
 djur i strid med förbudet i 28 §,
 skall, om inte gärningen utgör brott enligt
 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen eller sträng-

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
 1) behandlar ett djur i strid med 3—6, 8,
 32 eller 33 § eller bestämmelser *och före-*
skrifter som har utfärdats med stöd av dem,
 2) använder anordningar, redskap eller äm-
 nen som avses i 12 § och som är förbjudna,
 3) i strid med 7 eller 9—11 § vidtar en åt-
 gärd som avses i dem, eller
 4) importerar eller försöker importera ett
 djur i strid med förbudet i 28 §,
 ska, om inte gärningen utgör brott enligt
 17 kap. 14, *14 a* eller 15 § i strafflagen eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

are straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag, för *djurskyddsförseelse* dömas till böter.

strängare straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag, för *djurskyddsförseelse* dömas till böter.

55 §

Djurhållningsförbud

I 17 kap. 23 § 1 mom. strafflagen bestäms om djurhållningsförbud.

Om någon har meddelats djurhållningsförbud, ska domstolen göra anmälan om avgörandet till Livsmedelssäkerhetsverket. Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs vid behov om domstolens skyldighet att göra anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket genom registrering av uppgifter om sina avgöranden i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom överföring av uppgifterna till Rättsregistercentralen för förmedling till Livsmedelssäkerhetsverket. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) och vad som föreskrivs med stöd av den.

57 §

Förverkandepåföljd

Om förverkandepåföljder som gäller djur och som döms ut i samband med att djurhållningsförbud meddelas bestäms i 17 kap. 23 § 2 mom. strafflagen.

Beträffande förverkandepåföljder som gäller djur och som döms ut för brott mot ett djurhållningsförbud skall iaktas vad som bestäms i 10 kap. 1 §, 5 § 1 mom., 8 § 1 och 3 mom. samt 11 § 3 mom. strafflagen.

I övrigt skall 10 kap. strafflagen iaktas.

55 §

Djurhållningsförbud

Bestämmelser om djurhållningsförbud finns i 17 kap. 23 § i strafflagen.

Om någon har meddelats djurhållningsförbud eller fullföljdsdomstolen har förbjudit verkställigheten av ett djurhållningsförbud, ska domstolen göra anmälan om avgörandet till Rättsregistercentralen. Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs vid behov om domstolens skyldighet att göra anmälan genom registrering av uppgifter om sina avgöranden i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom överföring av uppgifterna till Rättsregistercentralen. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) och vad som föreskrivs med stöd av den.

57 §

Förverkandepåföljd

Bestämmelser om förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott finns i 17 kap. 23 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om verkställighet av böter**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002), sådan paragrafen lyder delvis
 ändrad i lag 1206/2005, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 kap

Allmänna bestämmelser

2 §

Påföljders verkställbarhet

Föreslagen lydelse

1 kap

Allmänna bestämmelser

2 §

Påföljders verkställbarhet

(ny)

*Bestämmelser om verkställbarheten av ett
 avgörande om dömande av ett djur förverkat
 till staten som har samband med djurskydds-
 brott finns i 17 kap. 23 a § 4 mom. i straffla-
 gen (39/1889).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 40 § i lagen om transport av djur**

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 40 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §

40 §

Hänvisningsbestämmelser om straff

Hänvisningsbestämmelser om straff

I fråga om straff för djurskyddsbrott och
lindrigt djurskyddsbrott föreskrivs i 17 kap.
14 och 15 § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott
finns i 17 kap. 14, *14 a* och 15 § i strafflagen
(39/1889).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 38 § i lagen om försöksdjursverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om försöksdjursverksamhet (62/2006) 38 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

38 §

Hänvisningsbestämmelser om straff

Hänvisningsbestämmelser om straff

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott
och *lindrigt djurskyddsbrott* finns i 17 kap.
14 och 15 § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott
finns i 17 kap. 14, *14 a* och 15 § i strafflagen
(39/1889).

Denna lag träder i kraft den *20* .

6.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2001) 18 §, sådan den lyder i lag 364/2010 som följer:

Gällande lydelse

18 §

Avbrytande av utbetalningen av stöd och återkrav i vissa situationer

Utbetalningen av stöd för djurens välbefinnande och stöd enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser ska avbrytas, om det på stödtagarens gårdsbruksenhet har utförts tillsyn som gäller produktionsdjur eller någon annan tillsyn och det till följd av tillsynen på initiativ av djurskyddsmyndigheten har inletts åtalsprövning som gäller ett brott enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för ett brott enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen och varken stödtagaren eller familjemedlemmen samtidigt har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefinnande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas för det kalenderår under vilket gärningen har uppdragats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för något av brotten enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen och samtidigt meddelats djurhållningsförbud en-

Föreslagen lydelse

18 §

Avbrytande av utbetalningen av stöd och återkrav i vissa situationer

Utbetalningen av stöd för djurens välbefinnande och stöd enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser ska avbrytas, om det på stödtagarens gårdsbruksenhet har utförts tillsyn som gäller produktionsdjur eller någon annan tillsyn och det till följd av tillsynen på initiativ av djurskyddsmyndigheten har inletts åtalsprövning som gäller ett brott enligt 17 kap. 14, *14 a* eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för ett brott enligt 17 kap. 14, *14 a* eller 15 § i strafflagen och varken stödtagaren eller familjemedlemmen samtidigt har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefinnande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas för det kalenderår under vilket gärningen har uppdragats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts.

Om stödtagaren eller en familjemedlem som bedriver företagsverksamhet tillsammans med denne har dömts för något av brotten enligt 17 kap. 14, *14 a* eller 15 § i strafflagen eller en förseelse enligt 54 § i

ligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefinnande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas från och med det kalenderår under vilket gärningen har uppdagats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts, till dess att djurhållningsförbudet upphör att gälla.

djurskyddslagen och samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, ska stödet för djurens välbefinnande och stödet enligt avtal om miljöspecialstöd för uppfödning av lantraser återkrävas eller inget stöd betalas från och med det kalenderår under vilket gärningen har uppdagats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalsprövning som avses i 1 mom. har inletts, till dess att djurhållningsförbudet upphör att gälla.

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .

7.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 16 §
4 mom., sådant det lyder i lag 1446/2006, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap

4 kap

Sänkning och förvägran av stöd

Sänkning och förvägran av stöd

16 §

16 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för brott enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag dömts för en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen (594/1998) samt samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, beviljas inte stöd för husdjursskötsel och eventuellt beviljat stöd betalas inte ut för det stödår då den behöriga myndigheten konstaterat gärningen som lett till dom. Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts till djurhållningsförbud, betalas stöd för husdjursskötsel inte ut för tiden då förbudet är i kraft och inte heller för tiden mellan gärningsåret och lagakraftvunnen dom. Utbetalningen av stöden för husdjursskötsel skall beträffande stöden för djurarten i fråga avbrytas när åtalsprövning inletts i ärendet.

Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen (39/1889) eller den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts för en förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen (594/1998) samt samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, beviljas inte stöd för husdjursskötsel och eventuellt beviljat stöd betalas inte ut för det stödår då den behöriga myndigheten konstaterat gärningen som har lett till dom. Om den sökande eller en medlem i hans eller hennes familjeföretag har dömts till djurhållningsförbud, betalas stöd för husdjursskötsel inte ut för tiden då förbudet är i kraft och inte heller för tiden mellan gärningsåret och lagakraftvunnen dom. Utbetalningen av stöden för husdjursskötsel ska beträffande stöden för djurarten i fråga avbrytas när åtalsprövning inletts i ärendet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

9.

Lag**om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 28 punkten, sådan den lyder i lag 374/2010, som följer:

Gällande lydelse

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

28) en förvaltningsmyndighets handlingar och register med uppgifter om en dömd, en häktad eller en person som annars berövats sin frihet, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte äventyrar personens framtida utkomst, anpassning i samhället eller säkerhet, och om det finns grundad anledning att lämna ut uppgiften; sekretessbelagda är också uppgifter som registrerats i straffregistret och bötesregistret samt i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem,

Föreslagen lydelse

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

28) en förvaltningsmyndighets handlingar och register med uppgifter om en dömd, en häktad eller en person som annars berövats sin frihet, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte äventyrar personens framtida utkomst, anpassning i samhället eller säkerhet, och om det finns grundad anledning att lämna ut uppgiften; sekretessbelagda är också uppgifter som registrerats i straffregistret, bötesregistret, justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem *samt i registret över djurhållningsförbud,*

Denna lag träder i kraft den 20 .